

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
**Şirvanda məmur
şəhid ailəsinin
torpağını
zəbt edib**
yazısı səh.12-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 18 aprel 2016-cı il Bazar ertəsi № 82 (6403) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Bu gün AŞPA-nın yaz sessiyası başlayır

Qarabağ məsələsi də gündəliyə salına bilər; Ermənistan Azərbaycana qarşı növbəti təxribata hazırlaşır...

yazısı səh.3-də

Türkiyəli analitik:

"Ermənistan əmin oldu ki, Rusiya onu ən dar məqamda köməksiz qoya bilər..."

yazısı səh.11-də

Valyutadəyişmə məntəqələri bərpa ediləcək?

yazısı səh.4-də

Hərbi ekspert:

"Düşmən ölkə silahlanma yarışında Azərbaycana çata bilməz"

yazısı səh.6-də

Kral Salmandan Obamaya dollar təhdidi - şok gizlinlər üzə çıxır

yazısı səh.10-də

Xaricdə təhsillə bağlı yeni strategiyanın detalları açıqlandı

yazısı səh.12-də

"Ərdoğanın Bakı səfəri, nəhayət, reallaşacaq" - ekspert

yazısı səh.9-də

Tanınmış hüquqşünas şəhid və qazilərlə bağlı prezidentə müraciət etdi

yazısı səh.2-də

Yapon mühəndisliyinin möcüzəsi - dəhşətli zəlzələdən ölkənin 41 ölü ilə çıxmasının sirri nədir?

yazısı səh.13-də

Bakıdakı brend geyim mağazalarında yalançı yaz endirimləri

yazısı səh.14-də

Ermənistanda hakimiyyət uğrunda savaş qızışır

AZƏRBAYCAN ORDUSU "QARABAĞ KLANI"NI

PARÇALADI - KÖHNƏ DOSTLAR DÜŞMƏNƏ ÇEVRİLİR...

Köçəryanın evinə qumbaranı Sərkisyan atdıra bilərdi; Kremlin ehtiyatdakı adamı sayılan, Moskvada oturub fürsət və komanda gözləyən eks-prezidentə qarşı keçmiş dostunun qəzəbinin səbəbləri; Sərkisyan rejimi həm də Putinə mesaj göndərir...

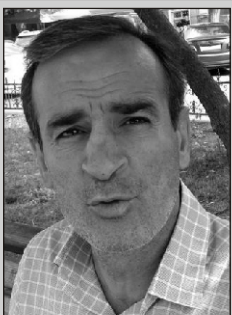

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.8-də

"MTN işi"ndə susqunluq və müəmma...

Ötən ilin ən qalmaqallı cinayət işi ilə bağlı yenilik varmı? Sabiq nazir Eldar Mahmudovun bir il zamanı qalır... yazısı səh.5-də

Etimad Əsədov:
"Deyəndə "pis kişi" olursan, deməyəndə..."

yazısı səh.7-də

İlham Şaban:
"Qaz kəmərlərini hədəfə almaq Ermənistana baha başa gələr"

yazısı səh.10-də

MSK sədri dəyişməz qaldı - reaksiyalar gecikmədi...

yazısı səh.3-də

18 aprel 2016

Bu gün Oqtay Əsədov Rusiyaya gedir

Milli Məclisin sədri Oqtay Əsədovun başçılığı ilə parlament nümayəndə heyəti Avrasiya Ölkələri Parlament Sədrininin I iclasında iştirak etmək üçün Rusiya Federasiyasının paytaxtı Moskva şəhərinə səfər edəcək. Bu barədə Milli Məclisin mətbuat xidmətindən "Yeni Müsavat"a verilən məlumata görə, 18 apreldə başlanacaq səfər iki gün çəkəcək.

Nümayəndə heyətinin tərkibinə Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli, parlament Aparatının rəhbəri Səfa Mirzəyev və digər rəsmi şəxslər daxildir. Tədbirdə XXI əsrdə Avrasiya regionu ölkələrinin birgə rifahı naminə parlamentlərarası əməkdaşlığın bu günü və gələcək inkişaf perspektivləri müzakirə ediləcək. Milli Məclisin sədri iclasda bu mövzuda çıxış edərək, məsələyə Azərbaycan tərəfinin mövqeyini bildirecək.

Parlamentdən bildirilib ki, səfər çərçivəsində parlament sədrinin tədbirdə iştirak edən nümayəndə heyətlərinin rəhbərləri ilə bir sıra görüşləri nəzərdə tutulub. Bu görüşlərdə iki-tərəfli əməkdaşlıq, parlamentlər səviyyəsində münasibətlərin dərinləşməsi, regional münaqişələrin aradan qaldırılması və qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılacaq. Parlament sədrininin görüşünün sonunda Yekun Bəyannamə imzalanacaq.

Səfərin Qarabağ cəbhəsindəki son hərbi toqquşmalardan və Rusiyanın vasitəçiliyi ilə atəşkəs razılaşmasının imzalanmasından sonraya təsadüf etdiyini nəzərə alsaq, görüşlərdə Ermənistanın işğalçılığı nəticəsində baş verənlərin də müzakirə mövzusu olacağı şübhə doğurmur. Eyni zamanda, Milli Məclisin ötən həftə baş tutan iclasında müzakirə predmetinə çevrilən Rusiya mediasının anti-Azərbaycan və ermənipərəst mövqeyinin də Rusiyadakı rəsmi dairələrin diqqətinə çatdırılacağına demək olar.

□ ELSAD

Azərbaycan pilotsuzunun yaraladığı erməni hərbi öldü

38 yaşlı erməni hərbi Armen Oqanesyan dünən xəstəxanada keçib. Oxu.az erməni KİV-ə istinadən xəbər verir ki, o, aprelin 4-də Dağlıq Qarabağda döyüşlərdə ağır yaralanmışdı. Qeyd olunur ki, Oqanesyan Azərbaycanın pilotsuz uçan aparatı "Harop"un erməni könüllülərini daşıdığı avtobusa çırpılması nəticəsində xəsarət almışdı.

Xatırladaq ki, həmin zərbə zamanı 7 düşmən hərbi mehv edilib.

Ermənistanda aksiya iştirakçıları Qarabağa göndərilənlə hədələnilir

Ermənistanda hökumətə qarşı etiraz aksiyasında iştirak edənlər təhdid olunur. Anspress-in məlumatına görə, bu barədə erməni mətbuatı xəbər yayıb. Verilən məlumata görə, dünən Kotayk vilayəti Qarni kəndinin sakininə zəng edən naməlum şəxs onları "oğlunu Qarabağa əsgərliyə göndərəcəyik" deyərək hədələyib. Hədələnen şəxs keçirilən etiraz aksiyası zamanı Ermənistanın baş naziri "Ovık Abramyana istefa!" yazılan plakat tutmuş Qarni kənd sakinini Arusyak Ayvazyan olub.

Onun atasına zəng edən şəxs oğlunun özünü yığıdırmasını tələb edərək əks halda onu Qarabağa döyüş zonasına göndərməklə hədələyib. Aksiyada iştirak etmiş digər şəxslər də təhdid zəngləri aldıklarını təsdiq ediblər. Aprelin 13-də hökumətə etiraz edən sakinlər Qeqard kompleksinə gedən yolu 8 saat bağlayıblar. Həmin gün həmçinin, İrəvanda Rusiya səfirliyi qarşısında mitinq keçirilib. Ermənilərin etiraz yürüşü Azadlıq meydanından başlayıb. Miting Ermənistanında yerləşən Rusiya səfirliyinin binası qarşısında bəyanat səsləndirildikdən sonra başa çatıb. Burada etiraz aksiyasının iştirakçıları adından Rusiyaya qarşı növbəti tələblər irəli sürülüb. Ermənilər Rusiyadan bunları tələb edib: 1. "De-yure" siyasi müttəfiqinin öz vəzifələrini icra etməsi, gələcək qərarlarında Ermənistanın milli maraqlarına və təhlükəsizliyinə hörmət etmək. 2. Azərbaycana silah satışını dərhal dayandırmaq.

Ermənistan tərəfi hərbiçimizin meyitini qaytarmağa razılaşdı

Ermənistan aprelin 16-da gecə yarısı döyüş bölgəsində aşkarlanan Azərbaycan hərbiçisinin meyitini qaytarmağa razılıq verib. Musavat.com bu barədə erməni mətbuatına istinadən xəbər verir.

Ancaq diqqətçəkən budur ki, ciddi-cəhdlə Qarabağdakı separatçı rejimi danışıqlar masası arxasında oturmağa çalışan düşmən ölkənin mətbuatı razılığın Dağlıq Qarabağın "müdafiə nazirliyi" tərəfindən verildiyi barədə xəbər yayıb. Dağlıq Qarabağın "müdafiə nazirliyinin" mətbuat xidməti "ne istinadən bildirilir ki, artıq Azərbaycan tərəfinə həlak olmuş hərbiçinin meyitinin götürülməsi üçün icazə verilib. Həmçinin vurğulanır ki, tanınma Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinin vasitəçiliyi ilə aparıla bilər.

Qeyd edək ki, bir gün əvvəl Ermənistan beynəlxalq vasitəçilərin təşəbbüsünü və aprelin 8-də razılaşdırılmış "hamını hamıya" dəyişməklə bağlı anlaşmanı rədd edərək, Azərbaycanın hərbi qulluqçusunun meyitini geri qaytarmaqdan imtina etmişdi.

Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasından bildirmişdilər ki, erməni tərəfi səhv etdiklərini, meyitin Azərbaycan hərbi qulluqçusuna aid olmadığını və təhvil

prosesinin keçirilməyəcəyini iddia edib.

Məlumatın dəqiqliyinin təsdiq edilməsi məqsədilə Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsi və ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinə qarşı tərəflə əlaqə saxlanılması üçün müraciət edilmişdi. Hər iki beynəlxalq qurum qarşı tərəfdəki əlaqələndiriciləri vasitəsilə məsələni tam aydınlaşdıraraq, həqiqətin meyitin erməni tərəfinin əlində olması faktın təsdiqləmişdi.

Komissiyadan onu da qeyd etmişdilər ki, aparılan danışıqlardan sonra tərəflər aprelin 17-də saat 10.30-da Ağdam rayonu ərazisindəki qoşunların təmas xəttində hərbi qulluqçunun meyitinin təhvil alınması prosedurunun həyata keçirilməsinə razılaşıblar.

Bu məqsədlə aprelin 16-da gündüz saatlarında Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyası, Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsi və ATƏT nümayəndələri əvvəlcədən razılaşdıraraq müəyyən edilmiş məntəqəyə gəliblər.

Lakin aprelin 16-da saat 22.30 radələrində erməni tərəfi vasitəçilərlə əlaqə saxlayaraq, özlərinin səhv etdiyini, meyitin Azərbaycanın hərbi qulluqçusuna aid olmadığını və təhvil prosesinin keçirilməyəcəyini bildirdilər. Görünür, düşmən son anda bu hərəkətinə ona baha başa gələcəyini anlayaraq qərarını dəyişib.

Qeyd edək ki, son döyüşlərdə kiçik gizir Seymur Baxışovun itkin düşdüyü barədə məlumat yayılmışdı.

□ Cavid TURAN

Bu gün hava yağmurlu olacaq

Aprelin 18-də Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı gözlənilir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentinin məlumatına görə, səhər və gündüz yarımadaının bəzi yerlərində qısamüddətli yağış yağacağı ehtimalı var.

Mülayim cənub küləyi əsəcək. Havanın temperaturu Abşeron yarımadasında gecə -8-11, gündüz 15-20, Bakıda gecə 9-11, gündüz 18-20 dərəcə isti olacaq.

Azərbaycanın əksər rayonlarında da əsasən yağmursuz, səhər və axşam bəzi dağlıq və dağətəyi rayonlarda qısamüddətli yağış yağacağı ehtimalı var. Səhər ayı-ayrı yerlərdə duman olacaq, şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 7-12, gündüz 18-23, dağlarda gecə 0-5, gündüz 10-15 dərəcə isti olacaq.

Tanınmış hüquqşünas prezidentə müraciət etdi

Qurban Məmmədov şəhid və qazi ailələrinə diqqət yetirilməsini istəyir

Tanınmış hüquqşünas Qurban Məmmədov şəhid və qazi ailələrinə sığorta pulunun dərhal verilməsi üçün prezidentə və müdafiə nazirinə müraciət edib. Özünün facebook səhifəsi üzərindən yaydığı müraciətinə Q.Məmmədov sığorta haqlarının dərhal ödənilməsinə zəruri edən amilləri sadalayır:

"Hörmətli prezident! Hörmətli müdafiə naziri! Nəzərə almağınızı xahiş edirəm ki, şəhidlər və qazilər qohumlarına təhvil verildikləri andan onların dəfni, müalicəsi və ailə üzvlərinin qidalanması xərc tələb edir. Elə bilməyin ki, onlar da olinqarlar, hakimlər, prokurorlar, dövlət qulluqçuları kimi təminatlıdırlar. Maddi problemlər elə yas mərasimlərinin təşkilindən başlayır. Gözləməyin ki, şəhid yaxınları onlara verilməli olan və onsuz da heç nəyə yaramayan sığorta haqlarını almaq üçün qapılara düşsünlər. Təcili, həm də çox təcili surətdə, şəhid və qazilərimizin sığorta haqlarının onların ailələrinə çatdırılması üçün təsiri tədbirlər görün. Heç olmasa, dəfnləri urvatlı olsun. Balalarını ALLAH (c.c) saxlayar".

Hüquqşünas torpaq uğrunda şəhid olan və ya əlilə çevrilən qazi ailələrinin problemlərində boğulmasına imkan verməməyə çağırır.

E.MƏMMƏDƏLİYEV

"Qaya Mətbuat Yayımı" MMC!

- İtən il qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə;
 - Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;
 - Mətbuatı sldıqdan sonar abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;
 - Tirajımızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;
- Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan "Yeni Müsavat" - 0.60 AZN və bundan əlavə 2500 adda yerli və xarici nəşrlər.**
- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil, Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:

Azərbaycanda yarım ton heroin tapıldı

Gömrük əməkdaşları əməliyyat həyata keçirib

Azərbaycan gömrükçüləri yarım tondan artıq heroini aşkar edib. Anspress-in məlumatına görə, kişmiş yüklü maşın Astara gömrükçüləri tərəfindən əməliyyat məlumatına əsasən saxlanılıb. Maşına rentgen baxışı keçirilən zaman məlum olub ki, yük heç də kişmişdən ibarət deyil. Maşından təqribən yarım tondan artıq heroin aşkarlandı.

Gömrük sənədləşməsində "Volvo" markalı yük maşınında 20 ton 200 kq kişmiş yükü olduğu yazılısa da, baxış zamanı məlum olub ki, 1997 kişmiş qutusunun 100-ə narkotik vasitə olan heroin qablaşdırılıb. Sürücü 39 yaşlı Belarus vətəndaşı Aleksandr Antonoviç Kuzmin yükün İran İslam Respublikasından yuxarıdakı və Belçikaya çatdırılmalı olduğunu deyib. A. Kuzmin kişmiş yükünün içində narkotik vasitə olan heroinin gizlədilməsindən tamamilə xəbərsiz olduğunu bildirsə də, Dövlət Gömrük Komitəsinin istintaq idarəsində başlanan araşdırmalar zamanı məsələyə aydınlıq gətiriləcək.

Bu, Azərbaycan gömrükçülərinin son ayda ikinci böyük miqyaslı uğurlu əməliyyatıdır. Ötən ay Xaçmaz gömrük idarəsində kişmiş yüklü maşına baxış keçirən zaman da 486 kq narkotik vasitə olan heroin aşkar edilmişdi.

Rusiya polisi 20 ton banan oğurlamış azərbaycanlı axtarır

Aprelin 14-də Sankt-Peterburqdakı Kanonerski Gəmi Təmiri zavodunun ərazisindən 20 ton banan oğurlanıb. Virtualaz.org-un Rusiya KİV-ə istinadən məlumatına görə, şübhəli şəxs meyvələri "Volvo" markalı avtomobildə çıxarıb.

Nəqliyyat polisindən məlumat veriblər ki, maşının sürücüsü Lobnya şəhərində qeydiyyatda olan 57 yaşlı azərbaycanlıdır. Hazırda mütəxəssislər dəymiş ziyanın miqdarını dəqiqləşdirirlər. Polis şübhəli şəxsin saxlanılması üçün əməliyyat-axtarış tədbirləri həyata keçirir.

Aprelin 18-dən 22-dək Strasburqda Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) yaz sessiyası keçiriləcək. Sessiyada Milli Məclisin beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri, bu təşkilatda Azərbaycanın daimi nümayəndə heyətinin rəhbəri Səməd Seyidovun başçılığı ilə deputat qrupu iştirak edir.

Bu gün AŞPA-nın yaz sessiyası başlayır

Qarabağ məsələsi də gündəliyə salına bilər; Ermənistan Azərbaycana qarşı növbəti tərxiyata hazırlaşır...

Nümayəndə heyətinə deputatlar Rafael Hüseynov, Rövşən Rzayev, Elxan Süleymanov, Sevinc Fətəliyeva, Qəniyə Paşayeva, Sahibə Qafarova, Fazil Mustafa, Elşən Musayev, Sabir Hacıyev, Vüsal Hüseynov və Müslüm Məmmədov daxildir.

Sessiyada Assambleyanın büro və daimi komitəsinin fəaliyyətinə dair hesabatlar dinlənəcək. Həmçinin Avropada antisemitizmə qarşı mübarizə, qaçqın böhranı, miqrant və qaçqınların hüquqları, Qərbi Balkanda vəziyyət, Avropa Şurasının insan hüquqları üzrə komissarının 2015-ci ildə fəaliyyətinin yekunları və digər mövzular müzakirə ediləcək. Tədbirdə AŞPA-nın sosial məsələlər komitəsinin məruzəçisi Sevinc Fətəliyevanın "Uşaqların radikallaşması və buna səbəb olan amillərin aradan qaldırılması" mövzusunda məruzəsi dinlənəcək və müzakirələr aparılacaq.

Sessiyada Ermənistan-Azərbaycan qoşunlarının təmas xəttində baş vermiş son hadisələrin müzakirəsi də gözlənilir. Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvləri gündəlik məsələlərlə bağlı çıxış edərək, fikirlərini bildirəcəklər. Ermənistan mediasının yaydığı xəbərlərdə isə erməni deputat qrupunun Azərbaycana qarşı sənəd layihəsinin AŞPA-nın sessiyasında qaldırmağa hazırlaşdığı

bildirilir. Qeyd olunur ki, Ermənistan nümayəndə heyəti Qarabağ cəbhəsində aprelin ilk günlərində baş vermiş və çoxlu sayda insan itkisi ilə nəticələnmiş genişmiqyaslı hərbi qarşıdurmanın günahkarı kimi Azərbaycanın olduğunu hazırladığı layihədə "faktlarla" "sübuta" yetilə bilər. İşğalçı ölkənin nümayəndə heyəti həmin layihənin AŞPA tərəfindən Azərbaycana qarşı qətnamə olaraq qəbul edilməsinə çalışacaqlar.

Siyasi ekspertlər və Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvləri isə hesab edir ki, ermənilərin belə bir planı reallaşdırma bilməsi mümkün deyil. Avropa Şurasına üzv ölkələrin hər biri-

nə aydındır ki, işğala məruz qalan tərəf Azərbaycan, işğalçı isə Ermənistandır. O da bəllidir ki, aprelin 1-dən 2-nə keçən gecə insan itkisi ilə nəticələnmiş hərbi qarşıdurmanın günahkarı kimi Azərbaycanın olduğunu hazırladığı layihədə "faktlarla" "sübuta" yetilə bilər. İşğalçı ölkənin nümayəndə heyəti həmin layihənin AŞPA tərəfindən Azərbaycana qarşı qətnamə olaraq qəbul edilməsinə çalışacaqlar.

Ermənistanın AŞPA-da Qarabağ məsələsi ilə bağlı Azərbaycan qarşı sənəd qəbul etdirməsinə mümkün olan faktorlardan biri də Avropa Şurasının üzvü olan ölkələrin heç birinin aprelin hadisələri zamanı Ermənistanı hər hansı formada

müdafiə etməməsidir. Ermənistan strateji müttəfiqi olan ölkələrin belə, onu müdafiə etmədiyi məhz aprel ayında ortaya çıxdı.

AŞPA-nın prezidenti Pedro Aqramuntun aprelin ilk günlərində Qarabağ cəbhəsində müharibənin başlanması ilə bağlı verdiyi bəyanatdakı fikirlər isə Ermənistan nümayəndə heyətinin niyyətinin gözündə qalacağını söyləmək üçün daha bir arqumentdir. AŞPA prezidenti bəyanatında bildirmiş ki, Dağlıq Qarabağda zorakılıq hallarının artması və insan itkisinə dair məlumatlar onu çox narahat edib və kədərləndirib. P.Aqramunt tərəfləri atəşkəsə riayət etməyə, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həlli istiqamətində danışıqları bərpa etməyə, zorakılıqdan çəkinməyə çağırırdı. O, həmçinin Azərbaycanın birtərəfli qayda da atəşin dayandırılması haqqında qərarını alqışlamışdı. Bəyanatının sonunda AŞPA prezidenti bəyan etmişdi ki, Ermənistan BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə uyğun olaraq Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən qoşunlarını çıxarmalıdır.

□ Etibar SEYİDAĞA

Qarabağ məsələsi BMT-nin müzakirəsinə çıxarıla bilər

Ekspert 20 müsəlman dövlətin xarici işlər nazirlərinin Təmas Qrupu yaratmasını mühüm hadisə sayır

Türkiyənin İstanbul şəhərində keçirilən İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT) 13-cü zirvə toplantısında Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə kömək olacaq addım atılıb. Təşkilata üzv dövlətlər bundan sonra Ermənistanla qarşı daha sərt mövqe nümayiş etdirəcəklər.

Natiq Miri

İstanbulda keçirilən sammitin yekununda qəbul edilən sənəddə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı müddəa da yer alıb. Qurumun 57 üzvü Ermənistanla qarşı formalaşdırıldığı qəti fikri BMT-nin Baş Assambleyasına çıxarmağı planlaşdırır.

Politoloq Natiq Miri hesab edir ki, İƏT kimi böyük bir təşkilatın Qarabağ məsələsində Azərbaycanın haqlı mövqeyini açıq şəkildə müdafiə etməsi çox ciddi hadisədir, mühüm əhəmiyyət daşıyır: "İƏT BMT-dən sonra bütün müsəlman dövlətlərini vahid təşkilatda birləşdirən beynəlxalq təşkilatdır. Belə bir qurumda Qarabağla bağlı xüsusi qətnamənin qəbul edilməsi və 20 ölkənin xarici işlər nazirləri səviyyəsində Qarabağ məsələsi ilə bağlı təmas qrupunun yaradılması çox əhəmiyyətli bir gəlişmədir. O mənada ki, bu, artıq işlək bir mexanizmə çevrilə bilər. Nəzərə almaq lazımdır ki, 20-dək ölkənin müraciəti halında istənilən zaman BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasında Dağlıq Qarabağ məsələsini müzakirəyə çıxarmaq mümkündür. Başqa tərəfdən nəzərə almaq lazımdır ki, Təmas Qrupunun yaradılması həm də Minsk Qrupu üçlüyünə qarşı bir təzyiq vasitəsi kimi rol oynaya bilər. Artıq belə bir daimi işlək qrupun mövcudluğu Minsk Qrupunun müsəlman ölkələrinin Dağlıq Qarabağla bağlı nəfəsini öz boynun arxasında hiss edəcəyi deməkdir. Yəni bu Təmas Qrupu Minsk Qrupuna imkan verməyəcək ki, Dağlıq Qarabağ problemini öz monopoliyasında saxlasın və istədiyi kimi idarə etsin. Başqa tərəfdən nəzərə almaq lazımdır ki, ortada BMT-nin Dağlıq Qarabağla bağlı qəbul etdiyi 4 qətnamə var. Təmas Qrupu bu qətnamələrin icrasını BMT-dən tələb etmək imkanı qazanacaq. Ona görə də bu hadisə həm Azərbaycan, həm də Türkiyə adına çox ciddi diplomatik qazanc hesab oluna bilər".

Xatırladaq ki, müsəlman ölkələrindən Türkiyə, Pakistan və Səudiyyə Ərəbistanı birmənalı şəkildə Azərbaycanı müdafiə edir. Bu ölkələr Ermənistanı işğalçı ölkə adlandırır və Azərbaycan ərazilərindən qoşunlarını çıxarmağı dəfələrlə tələb ediblər. Bəs digər müsəlman dövlətlərinin bu cür birmənalı mövqeyinin indiyə qədər olmamasının kökündə nə dayanır?

N.Miri bildirdi ki, həmin dövlətlərin əksəriyyəti müsəlman ərəb ölkələrindən ibarətdir. Həmin ölkələri zaman-zaman imperialist dövlətlər parçalayıb kiçik dövlətlərə çevirib, o dövlətlərin başına öz marionetkalarını gətiriblər: "Bununla da bu kiçik dövlətlərin bir nöqtəyə vurmasına imkan verilməyib. Bu müsəlman ölkələrindəki yaradılan kukla rejimlər ancaq Qərbdən, Rusiyadan gələn təlimatlarla idarə ediblər. Onlar istəsələr belə Qarabağ kimi məsələlərdə öz mövqələrini ortaya qoya bilməyiblər. Səbəb budur. Ancaq indi tədricən müşahidə edirik ki, müsəlman ölkələri arasında bir yaxınlaşma, bir-birini dəstəkləmək müşahidə edilir. Xüsusilə bu tendensiyanı İƏT çərçivəsində görürük. Qarabağla bağlı Təmas Qrupunun yaradılması hadisəsini də bu müsbət tendensiyanın əlaməti sayıla bilər".

□ Etibar SEYİDAĞA

MSK sədri dəyişməz qaldı - reaksiyalar gecikmədi...

İqbal Ağazadə: "Ona niyə də etimad göstərməsinlər?"

Sərdar Cəlaloğlu: "Məzahir Pənahov haqqında nə qədər mənfə rəy olsa..."

Tural Abbaslı: "O, hakimiyyətin sınağından çıxmış bir kadrdir"

Mərkəzi Seçki Komissiyasının aprelin 15-də yeni tərkibdə keçirilən ilk iclasında Məzahir Pənahov yenidən sədr seçilib. Məlum oldu ki, hakimiyyət yenə də ona etimad göstərib. MSK rəhbərinin dəyişməz qalması ictimaiyyət arasında heç də birmənalı qarşılanmayıb.

Ümid Partiyasının sədri, sabiq millət vəkili İqbal Ağazadə hesab edir ki, hakimiyyətin siyasi islahatları simalar və adlarla bağlı olmayacaq: "İslahat şəxslərin adları ilə olmur. Əgər belə olsaydı, Azərbaycanda islahatlar çoxdan olub bitmişdi. 2003-cü ildən mövcud olan bugünkü iqtidar, demək olar ki, bütün sahələr üzrə kadrlarını dəyişib. Hətta bir neçə dəfə dəyişib. Bu, islahatlara işarə verən amil deyil. İslahat düşüncədə, yanaşmada, idarəetmənin formasında olur. Bunlar dəyişməyənə qədər şəxslərin dəyişməsinin anlamı olmur. Əgər kadrlar yerlərində qalıb, düşüncələrini dəyişsələr, bu islahatlar üçün yetərlidir. Məzahir Pənahov yaxud Hüseyn Paşayev seçilsin, nə fərqi var ki. Heç nə dəyişməyəcək. Məzahir Pənahova niyə də etimad göstərməsinlər? Burada əsas

olan onun hakimiyyətin sifarişlərinə necə əməl etməsidir. Komandanın qoyduğu siyasəti həyata keçirə bilirmi və hakimiyyətin ona münasibəti necədir, əsas olan bunlardır. Belə şəxslər sadəcə siyasətin icraçılarıdır".

ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu bildirdi ki, son illərdə ölkəmizdə keçirilən seçkilərin saxtalaşdırılması Pənahovun rəhbərliyi altında həyata keçirilir: "Məzahir Pənahovun yenidən sədr seçilməsi onu göstərir ki, gələcəkdə keçiriləcək seçkilərdə də dəyişiklik olmayacaq. Hakimiyyət ciddi demokratik islahatlar keçirmək yolunu hələ tutmayıb. Sovet dövründə belə bir hal var idi: kimlərdən çox şikayət olunurdusa, həmin şəxsləri daha yüksək vəzifələrə qaldırırdılar. Çünki xalqa zülm etməklə dövlətə olan sədaqət önə götürülürdü. Xalqı da

Məzahir Pənahov

əsarətdə saxlamaq üçün belə şəxslər vacib idi. O dövrdə olan idarəçilik indi də tətbiq olunur. Müstəqillik əldə etsək də, siyasi cəhətdən sovet hökumətinin davamçısıyıq. Kadrlara fikir versək görürük ki, əksəriyyət keçmiş Kommunist Partiyasının üzvləri, yaxud üzvlərinin övladlarıdır. Elə bir məmur göstərə bilməzsiniz ki, bu partiya ilə əlaqəsi olmasın. Bu da formal müstəqillikdən xəbər verir. Siyasi rejim sovet kimi fəaliyyət göstərir. Üzləşdiyimiz prob-

lemlərin kökündə də bu dayanır. Məzahir Pənahov haqqında nə qədər mənfə rəy olsa, bu bir o qədər onun lehinə işləyir. Çünki bununla o, hakimiyyət tərəfindən daha sədaqətli kadr kimi dəyərləndirilir. Bu şəxslər haqqında mətbuatda nələr yazılır ki. Amma onların vəzifələri getdikcə böyüdüldü".

"AĞ blok"un lideri Tural Abbaslı Məzahir Pənahov adının insanların yaddaşında seçkilərdə ədalətsizlik edən bir şəxs kimi yaşadığını söylədi: "Görüntü xətrinə onu dəyişmək olardı. Bu, prezidentin Amerika səfərindən sonra demokratiyaya doğru bir addım kimi də qəbul oluna bilərdi. Onun vəzifədə qalmasını hakimiyyətin seçki sahəsində islahatlar aparmayacağı kimi qələmə vermək də olar. Amma bu məsələyə fərqli də yanaşmaq olar. Düşünürəm ki, belə məsələlərdə adlar önəmli olsun. Hakimiyyətin siyasi iradəsi önəmlidir. Belə ki, dünənə qədər ədalətsiz seçki keçirən şəxs bu gün ədalətli seçki keçirə bilər. Çünki eyni şəxslər bir göstərişlə demokratiyaya, avtoritarizmə də qulluq edə bilərlər. İlk baxışdan görünən odur ki, hakimiyyət "qalib komanda"nı dəyişmək istəmir. Məzahir Pənahov uzun illərdir hakimiyyətin sınağından çıxmış bir kadrdir. Belə məsələlərdə siyasi iradə öndə, adlar arxa plandadır".

□ Cavanshir ABBASLI

Valyutadəyişmə məntəqələri bərpa ediləcək?

Vahid Əhmədov:
"Mənim təklifim budur ki, valyuta dəyişməyə imkan verən bankomatlar yaradılsın"

Vüqar Bayramov:
"Valyutadəyişmə məntəqələrinin yenidən bərpa edilməsinə ehtiyac var"

Ötən ilin dekabrında baş verən manatın ikinci devalvasiyasından sonra ölkədə əhali arasında dollar əjotajı daha da gücləndi. İnsanlar kütləvi şəkildə valyutadəyişmə məntəqələrinə üz tutaraq, dollar almağa çalışdılar.

Nəticədə manata olan tələbat daha da azaldı və onun ucuzlaşması üçün şərait yarandı. Belə olan təqdirdə ölkədə valyutadəyişmə məntəqələrinin lisenziyaları ləğv edildi və yanvar ayından etibarən bu məntəqələrin fəaliyyəti rəsmən dayandırıldı.

Bu məntəqələrin bağlanması xüsusi ilə şənbə-bazar və bayram günlərində əhaliyə, həm də turistlərə problemlər yaradı.

Ekspertlər bildirirlər ki, aprel ayından etibarən getdikcə manatın məzənnəsi möhkəmlənir. Bəs belə olan təqdirdə valyutadəyişmə məntəqələri yenidən açıla bilərmi?

Məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat" a Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü, deputat Vahid Əhmədov danışdı. O bildirib ki, aldığı məlumata görə, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasında bu məsələnin həlli üçün bir variant üzərində işlənilir: "Mənim təklifim budur ki, valyuta dəyişməyə imkan verən bankomatlar yaradılsın. Xaricdə olduğu kimi, insanlar həmin bankomatlar vasitəsi ilə istənilən valyutani dəyişə bilsinlər. Banklarla əlaqədar Milli Məclisdə görüş keçirməliyik. Bank sistemində çox ciddi problemlər var. Onları həll etməliyik. Bununla əlaqədar müzakirələr edib müəyyən qərarlar qəbul etmək istəyirik. O cümlədən yaqin ki, valyutadəyişmə məntəqələri ilə bağlı da məsələyə toxunacağıq".

İqtisadçı alim Vüqar Bayramov isə "Yeni Müsavat" a bildirib ki, valyutadəyişmə məntəqələrinin fəaliyyətinin bərpası olduqca vacibdir:

"Mərkəzi Bank valyutadəyişmə məntəqələrinin ləğvini onunla əsaslandırdı ki, bu yolla "qara bazar"ın qarşısı alınır. Ancaq valyutadəyişmə məntəqələrinin ləğv edilməsi, əksinə, "qara bazar"ı yaratdı. Digər tərəfdən bu məntəqələrin ləğvi 6 min şəxsin işsiz qalmasına səbəb oldu ki, bu da 6 min ailə deməkdir. Bu, indiki dövrdə kifayət qədər böyük göstəricidir. Artıq əjotaj başa çatıb. Dollarlaşma prosesi çox sürətlə getdi. Mərkəzi Bankın ikinci devalvasiyasında manatın məzənnəsini kəskin azaltması dollarlaşma prosesini sürətləndirdi. Vətəndaşlar əllərindəki manatları dollara çevirdilər. Bu da mart ayının sonlarından başlayaraq əks devalvasiya prosesinin başlamasına səbəb oldu. Nəticədə insanlar əllərindəki dolların bir qismini manata çevirməyə başladılar. Eyni zamanda banklar və şirkətlər manat öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün yerli valyuta aldılar. Bütün bunlardan sonra proses stabilləşdi. Proses stabilləşdiyi üçün valyutadəyişmə məntəqələrinin yenidən bərpa edilməsinə ehtiyac var. Çünki bu məntəqələrin olmaması, xüsusilə şənbə və bazar günləri insanlara valyuta dəyişməsi ilə bağlı ciddi problemlər yaradır. Bazar günləri "qara bazar" istisna olmaqla heç yerdə valyutani dəyişmək mümkün deyil. Digər tərəfdən bu hal, turizmin inkişafına da mane olan faktordur. Ölkəyə şənbə günü gələn turist, yerli valyuta almağa yer tapmır. Bütün bunlara görə valyutadəyişmə məntəqələrinin bərpasının tərfəndəyimiz. Hökumətə təklif etmişəm ki, dairələr üzrə valyutadəyişmə məntəqələrinin sayını məhdudlaşdırıla bilər. Məsələn üçün Bakının hər rayonu üzrə 4 valyutadəyişmə məntəqəsinin fəaliyyətinə icazə verilsin. Banklara da müraciət edilsin ki, hansı bank istəyirsə öz təkliflərini Mərkəzi Banka təqdim etsin. Mərkəzi Bank, yaxud da Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası həmin banklara hər rayon üzrə 4 valyutadəyişmə məntəqəsi olmaqla lisenziya versin. Sayın optimallaşması imkan verəcək ki, prosesi tənzimləmək mümkün olsun. Bu da ümumi işin asanlaşması ilə bərabər "qara bazar"ın da tamamilə aradan qaldırılmasına səbəb olacaq".

Əli RAIS

Qəterin paytaxtı Dohada neft hasilatının dondurulmasına dair layihə ilə əlaqədar OPEC üzvləri və qeyri-üzvlər arasında keçirilməsi planlaşdırılan görüş ləngiyib. Son anda OPEC-in qeyri-rəsmi lideri Səudiyyənin xahişi ilə görüşünün ikinci hissəsinə keçirilib - "Reuters" Dohadakı mənbələrinə əsasən yazıb.

Qəbul edilməsi gözlənilən layihədə, xam neftin qiymətinin aşağı həddə saxlanması məqsədilə, neft hasilatının yanvardakı səviyyəsinin 1 oktyabr 2016-cı ilə qədər saxlanması təklif edilir. Doha görüşündə 18 ölkə, o cümlədən Azərbaycan da iştirak edir. Hazırda neft nazirləri Qəter əmiri Şeyx Tamim bin Həməd əl-Thani ilə razılışmanın qəbul edilməsinə dəstək üçün görüşə gedir. O son aylarda hasilatın stabilizəməsi üçün çalışan şəxslərdən biridir.

"Problem var. Mütəxəssislər hamının qəbul edəcəyi həll yolu axtarır. Əminəm ki, onlar həll yolu tapacaqlar"-mənbələrdən biri bildirib. Başqa bir mənbə isə deyib ki, Səudiyyə Ərəbistanı bütün OPEC üzvlərinin müzakirələrdə iştirak etməsinə istəyir. Bundan əvvəl isə bu ölkə İrannın neft hasilatını dondurmaq istəməsi səbəbilə rəsmi Tehranı müzakirələrdə görmək istəmədiyini iddia edirdi.

Səudiyyə Ərəbistanının danışıqlarda iştirak etməkdən boyun qaçıran İran barədə sət yanışması var. Tehran deyir ki, beynəlxalq sanksiyalar qaldırıldıqdan sonra bazarda öz yerini bərpa etməyə çalışır. Ötən gün Azərbaycanın enerji naziri Natiq Əliyev bu layihəni "centlmen sazişi" adlandırır.

Qəterin paytaxtı Dohada neft hasil edən ölkələrin rəsmi görüşü nəzərdə tutulduğundan təxminən 6,5 saat gec öz işinə başlayıb. Bu barədə Rusiyanın Energetika Nazirliyi Twitter-dəki mikrobloqunda xəbər yayıb. "İştirakçılar razılışdırma üzərində yenidən işləyirlər, düzəlişlər İranla bağlıdır, amma müzakirələr razılışmanın yekun sazişinin qəbuluna mane olmayacaq",- deyər "Bloomberg" agentliyi bildirib.

Qeyd edək ki, İran artıq Doha görüşündən imtina edib. Bu barədə İslam Respublikasının neft naziri Bijan Namdar Zənqanenin bəyanatında bildirilir. Onun sözlərinə görə, danışıqlarda neft hasilatını dondurmaq məsələsinə müzakirə etmək istəyən tərəflər iştirak edirlər. "İran belə bir plan imzalamayacaq, bizim bu görüşdə iştirakımız vacib deyil",- deyər o əlavə edib.

Azərbaycanın energetika naziri Natiq Əliyev isə TASS-a müsahibəsində bildirib ki, istehsalçı ölkələrin imzalamığı planlaşdırıldıqları sa-

ziş neft hasilatının 2016-cı ilin oktyabr ayınadək yanvar səviyyəsində dondurulmasını nəzərdə tutur. Həmçinin qeyd edilir ki, Azərbaycanı neft hasilatçılarının görüşündə energetika naziri Natiq Əliyev təmsil edəcək. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan Dohada neft ixrac edən digər dövlətlərlə razılışmanı imzalamaya niyyətindədir. Nazir deyib ki, neftin qiyməti razılışma imza-

Azərbaycanda hasilat getdikcə azalır. Təbii olaraq azalır. Hətta yanvarın 12-də səviyyəsində dondurulması haqqında bəyanatın olması haqqında ehtimal var. Yanvar-fevral ayında da bizdə hasilatda azalma olub. Birinci rübdə təqribən 1,5 faiz hasilat azalıb. Biz nəinki hasilatı dondurub həmin səviyyədə saxlaya bilirik, hətta hasilat azalır. Bunun OPEK ölkələri də bilir. Bütün

Ekspert bu müddətdə İrana bağlı gəlişmələri yada saldı: "İran əvvəl öz nümayəndə heyətini göndərmək haqqında ilkin razılığa gəlmişdi, sonra imtina etdi. Səudiyyə Ərəbistanının çox ciddi təklifləri var ki, başqa ölkələr buna əməl etməyəcəklərsə, nəinki hasilatı donduracaq, hətta əlavə bir milyon bərel gündəlik artırma gücü var. Çox güman ki, bu bəyanatlar da öz rolunu oynaya-

Neftlə bağlı mühüm görüş - Doha toplantısı qiyməti qaldıracaq mı?

Ekspertlər şərtləri və detalları açıqlayır, bazara təsir gözləntisi müsbət deyil...

yacaq. Bu gün rəsmi qəbul olunmuş bəyanatın bazarlara çox ciddi təsir göstərəcəyinə inanmıram. Çünki çox böyük bir informasiya yayımı oldu, görüşlə bağlı problemlərin olduğunu bazar oyunçuları bildi. Çox güman ki, növbəti görüşlər haqqında razılışmanın əldə olunması ilə bağlı bəyanat və fikirlər yer alacaq. Növbəti görüşün Rusiyada olması ehtimalı önə çıxacaq. Yəqin ki, bu bəyanat da bazarlara çox ciddi neqativ təsir göstərəcək. Həmin gün neft bazarı üçün ən ağır günlərdən biri ola bilər. Neftin qiymətlərində təqribən 5-6 faizlik, bəlkə daha çox faizlik azlamanın şahidi ola bilərik".

Ekspert Qubad İbadoğlu isə qeyd edib ki, görüşdə sadəcə hasilatın dondurulması ilə bağlı müzakirələr gedəcək və nəticə olmayacaq: "Mən düşünürəm ki, müzakirələri, təklifləri ölkələrin əksəriyyəti dəstəkləyəcək. Çünki bildiyiniz kimi, bu istiqamətdə qərar vermək o qədər də asan deyil. Hər bir ölkənin özünün həm dövlət marağı, həm də hər bir şirkətin öz korporativ marağı var. Həmin o dövlətin marağı ilə korporativ marağı uyğunlaşdırmaq, hər iki marağı OPEK səviyyəsində tənzimləmək o qədər də asan məsələ deyil. Ona görə əhəmiyyətli qərarlar gözləmirəm. Görüş müəyyən mənada bir müddət qiymətlərin səviyyəsində artıma doğru təsir edə bilər. Amma istənilən halda qiymətlər ortamüddətli dövrdə yenə də əvvəlki səviyyəsinə qayıdacaq. Ciddi qiymət artımı gözlənilmir".

Ekspert bildirib ki, burada əsas yük Səudiyyə Ərəbistanı ilə Rusiyanın üzərinə düşür: "Həmin görüşdə iştirak edən ölkələrin ümumi hasilatının 80 faizini bu ölkələr verir. Maraqlı məqam ondan ibarətdir ki, dondurulma yanvar ayının 12-dəki səviyyədə olmalıdır. Həmin vaxt həm Ərəbistan, həm də Rusiyada hasilat bir həddə olub. Rusiyada 10.3 milyon bərel, Səudiyyə Ərəbistanında isə 10.4 milyon bərel. Yeni eyni səviyyəyə endirərsələr, neft bazarında azalma səbəb olmayacaq".

Röya RƏFİYEVA

Eldar Mahmudovun 10 ildən artıq bir müddətdə artıq ləğv olunmuş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinə rəhbərlik etməsi Azərbaycan cəmiyyətində xof-qorxu mühitini daha da qatılaşdırdı. Sahibkarlar, bankirlər, dindarlar, cəmiyyətin ən müxtəlif təbəqələrini təmsil edən vətəndaşlar haqq-nahaq Mahmudovun çetəsinin qanlı caynağına keçib, pulları, mal-mülkləri əllərindən alınaraq azad olunurdular. Ədalət axtaranlar, "mahmudovçu"lar tərəfindən həbsini bir anlaşılmazlıq hesab edib hüquqi müstəviyə baş vuranlara isə türmələrə gedən yol açıq oldu. Bu yolun üstündəki məhkəmə qapısı da heç nəyi dəyişmədi. Çünki Eldar Mahmudovun bütün məhkəmələrdə öz hakimiyyəti olub. Həmin hakimler ittihad aktlarını hökmə köçürüb "mahmudovçu"ların istəyinə uyğun cəzalar təyin ediblər. Bu gün Azərbaycan türmələrində Eldar Mahmudovun yolunu gözləyən xeyli dustaq var.

"MTN işi"ndə susqunluq

və müəmma...

Ötən ilin ən qalmaqallı cinayət işi ilə bağlı yenilik varmı? Sabiq nazir Eldar Mahmudovun hələ bir il zamanı var...

Onu isə həbs etməyə tələsmirlər. İşdən qovulandan sonra statusu da belli deyil. Onun ev dustağı olması haqda məlumatlar var. Amma sabiq nazirin üzünə ev dustaqlığı haqda qərarı oxuyan hakim kimliyi, hansı məhkəmədə bu işin baş tutduğu bilinmir.

Azərbaycan qanunlarında həbs qətimkan tədbirlərindən biri də istintaq müddətində girov qarşılığında həbs edilməməkdir. Lakin qətimkan tədbirləri haqda qanun qüvvəyə minəndən bu tədbirin seçilməsi praktikası, demək olar ki, yox dərəcəsindədir.

Tamamilə mümkündür ki, Eldar Mahmudova münasibətdə qətimkan tədbirinin məhz bu növü tətbiq olunub. Pul-para baxımından "Forbes" jurnalının tərtib etdiyi siyahılara düşməyə layiq sabiq nazirin 5-10 milyon qarşılığında azadlıqda qalması realdır.

Azərbaycan məhkəmələri bir qayda olaraq istintaqın həbs qətimkan tədbiri haqda vəsatətini təmin edirlər. Alternativ tədbirin seçilməsi məhkəmə hakimlərinin marağında deyil. Mümkündür ki, Eldar Mahmudova bağlı bu məsələ istisna təşkil edib. Görünür, istintaq sabiq nazirin barəsindəki vəsatətində məhz həbs qətimkan tədbirinin seçilməsində israr etməyib. Odur ki, Eldar Mahmudov "zəlzələdən və ya vəlvələdən" müəmmalı şəkildə azadlıqda qalıb.

Ona görə də hazırda tez-tez səslənən "Eldar Mahmudov niyə həbs olunmur" sualına birmənalı cavab vermək çətinidir. Ötən il oktyabrın 17-də tutduğu postdan uzaqlaşdırıldıqdan sonra onun tezliklə həbsə alınacağı gözlənilirdi. Bu gözləntilər bu günə qədər aktualdır. Eldar Mahmudovun MTN-ə 10 ildən artıq rəhbərliyi qurumun ümumiyyətlə ləğvi ilə sonlandı. Bu gün MTN-çi olaraq həbsə alınan 20-yə yaxın şəxs Bakı

İstintaq Təcridxanasında istintaq altındadır. Onların arasında general, idarə və şöbə rəisləri, müstəntiqlər də var. E.Mahmudovun özünün isə istintaqa belə cəlb olunması haqda isə rəsmi məlumat yoxdur.

MTN-dəki əməliyyatdan az sonra Baş Prokurorluğun yaydığı rəsmi məlumatdan aydın oldu ki, "MTN işi" üzrə hələlik 57 nəfər zərərçəkən müəyyən edilib. 57 nəfərin bəzilərinin kimliyi haqda məlumatlar var. Əsasən sahibkarlardan ibarət olan zərərçəkənlərin hədə-qorxu yolu ilə qanunsuz olaraq MTN təcridxanasında saxlamaqla əmlakları əllərindən alınır. Aydındır ki, sahibkarların pulları, əmlakları geri qaytarılmalıdır. Onlara verilən işgüncələrə görə mənəvi təzminat ödənməlidir. Azərbaycan qanunları buna imkan verir. Bu gün günahsız olaraq həbsxanada yatan, Eldar Mahmudovun komandasının qanunsuz əməlləri nəticəsində ora düşən sahibkarların, dindarların, bankirlərin yenidən məhkəməsi keçirilməli, onlara da bəraət verilməlidir.

Ətrafındakı general, idarə rəisləri, müstəntiqlər 57 nəfər sahibkarı MTN-ə aparıb incidərkən, qanunsuz həbsdə saxlayarkən Eldar Mahmudov hara baxıb? Həmin qanunsuz əməllərə görə Eldar Mahmudov cavabdeh deyil? Cavabdehdirsə, niyə 6 aydır ki, sərbəstdir?

Tutaq ki, Eldar Mahmudovun əleyhinə ifadə verən yox-

dur. O, 10 ildən artıq böyük bir nazirliyə rəhbərlik edib və ətrafında baş verən cinayətləri görməyibse, deməli, vəzifə səlahiyyətlərinə səhlənkar yanaşmış. Elə buna görə də məsuliyyətə cəlb olunmasına Azərbaycan qanunları əsas verir. Gec-tez bu məsələlərə aydınlıq gətirilməlidir. Digər tərəfdən, bu baş verməyəcəksə, "MTN işi" üzrə istintaqın obyektivliyinə böyük şübhələrin yaranacağı da indidən bellidir.

Eldar Mahmudovun müavinləri də sərbəst gəzib-dolaşırlar

Bu gün Eldar Mahmudovdan savayı onun müavinləri Əli Şəfiyevlə Hilal Əsədovun da statusları belli deyil. MTN-dəki məlum əməliyyatlardan sonra Hilal Əsədovun saxlanması haqda xəbərlər dolaşsa da, sonradan bu məlumatlar təsdiqini tapmadı. Əli Şəfiyevin barəsində isə bir növ məlumat kasadlığı var. Bilinən odur ki, MTN ləğv olunduqdan sonra bazasında yaradılan Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətində fəaliyyətini davam etdirib.

Ə.Şəfiyev E.Mahmudovun dövründə milli təhlükəsizlik nazirinin müavini olub. Ə.Şəfiyev Eldar Mahmudovun əmisi qızının həyat yoldaşıdır. Eldar Mahmudovun nazirliyi dövründə polkovnik-leytenantdan general leytenant rütbəsinə qalxıb, müavin təyin olunub. Mahmudov onun yaxasından 1 orden, 2 medal asıb.

DTX rəisi, general-leyte-

nant Mədət Quliyevin imzaladığı müvafiq əmrlə Əli Şəfiyev Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Heydər Əliyev adına Akademiyasının rəisi vəzifəsinə təyinat alıb. Eldar Mahmudovun digər müavini Hilal Əsədov MTN ləğv olunana qədər vəzifəsində saxlanılmışdı. DTX yaradıldıqdan isə yeni qurumda təmsil olunmadı. Ötən müddət ərzində də hər hansı bir vəzifəyə təyinat almayıb. İstintaqa cəlb edilməsi haqda da rəsmi məlumat yoxdur. Onun hərəkət azadlığı var. O, günün bir neçə saatını şəhərin mərkəzindəki mənzilində keçirir. Gələn məlumatlara görə, dövlət nömrə nişanlı xidməti avtomobili gözə dəymir. Sabiq nazirin keçmiş müavini şəxsi avtomobilindən istifadə edir. Onu əvvəlki 30 maşın müşayiət etmir. 20 MTN-çi həbsdəyəkən Hilal Əsədov da azadlıqdadır. Eldar Mahmudov kimi onun da MTN-də baş verənlərdən xəbərsiz olması inanılmaz görünür.

"MTN işi" üzrə istintaq davam edir. Mövcud qanunlara görə, istintaq 1 il 6 aya qədər uzana bilər. Bu müddət istintaqlara ittiham bazasını fakt və dəlillərlə zənginləşdirmək üçün kifayət etməlidir. Bu müddət 1 il sonra, 2017-ci ilin aprelində bitir. Eldar Mahmudovun və müavinlərinin azı 1 il azadlıqda qalma şansları var. Bundan sonra isə onların aqibətlərinin necə olacağı konkretləşməlidir.

□ E.HÜSEYNOV

Ö erməni qızları vardı ha, çimirdilər...

Elsad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

Qarabağdakı aprel döyüşlərindən hələ çox danışılacaq. İnşallah, ordumuz qələbələr seriyasına yenilərinə əlavə edəcək. Lakin 22 illik fasilədən sonra pozulan atəş hər zaman müzakirə mövzusu olacaq. Ordumuz Kəlbəcərin işğal günü kimi anılan 2 apreli qara günlər siyahısından çıxartmağı bacardı, 2-ci Qarabağ savaşının başlanğıc günü olaraq yaddaşımıza hopdurdu.

Vətən uğrunda şəhid olan qardaşlarımızın ruhu şad olsun! İllərdir ipə-sapa yatmayan, özünü küçə uşağı kimi aparan, qudurğancasına Şuşanın işğalında, Xocalı soyqırımında iştirakını yüksək tribunlardan, şəstlə deyən erməni hakimiyyəti və cinayətkar dəstəkləri artıq qarşısındakının kim olduğunu gördülər. İllərdir deyirdik ki, Ermənistanı konstruktiv mövqeyə gətirmək üçün döyüş meydanında qələbələr qazanmalıyıq. Aprel toqquşmalarından sonra "kompromisə hazırıq" deyən Serjikle əvvəlkinin müqayisəsini apardı...

İndi düşmən təkçə Lələ İlahi təpə, yaxud Talış istiqamətindən bizdən aşağıda deyil, həm də gözlənilən Qarabağ danışıqlarında da yüksəklikləri əldən verib. Uğur budur!

Son illər Qarabağla bağlı ölkəmizdəki mətbuat yazılarını xatırlayın. Düşmən hətta Dağlıq Qarabağın hüddullarını aşaraq, 7 rayonu keçərək "burnumuzun ucu"na qədər gəlib çıxmışdı. Ağdamda arxeoloji qazıntı aparıb "Tiqranakert" axtarırdılar. Yazılanlar yadıncıdır: "Ermənilər Qubadlinin məşhur Xanlıq kəndinin süni məskunlaşdırılmasını davam etdirir", "İşğalçılar Cəbrayıl rayonunun İranla sərhəd ərazilərində, Araz çayı sahilində yeni kənd salır", "Şuşanın <https://az.wikipedia.org/wiki/%C5%9Eu%C5%9Fa> Cıdır düzündə https://en.wikipedia.org/wiki/Jidir_Plain moda nümayişi təşkil olundu", "Ermənilər Ağdərənin Vəng kəndində Suvorov və Mədəyan adına hərbi məktəb inşa edir", "Ermənistan Ağdərədə mis-molibden yatağını istismar etməyə başlayıb", "İşğalçılar Kəlbəcər qızılını daşıyır", "Erməni miliyard Qarabağda otel tikir", "Ermənistandan Qarabağa ikinci yol çəkilir", daha nələr...

Erməni axçıları az qala Azərbaycan əsgərinin səngərlərinə qədər gəlir, yeyib-içir, Cəbrayıldan fotolar paylaşır, bizim də üstümüz təpəməzən çıxır. Bu ilin yanvarında "Çimən axçıları və irişən hemsədrələri" yazmışdım. Yayılan videorolikdən görünürdü ki, İsti suda çimən erməni qızları "dünyanı Kəlbəcərə gəlməyə" çağırır. Ordumuzun mərmi yağışından sonra çimə biləcəklərmi?

Düşmən o qədər qudurmuşdu ki, Zəngilanda "yüz minlik yeni şəhər" ideyasını ortaya atmışdı. Xaricdən iş adamlarını aldadıb Qarabağa yataq qoymağa razı salırdılar, İsa bulağında otel tikdirirdilər... Hamıya dərs oldu aprel döyüşləri. Bundan sonra hansı başıxarab iş adamı işğal zonasında Azərbaycan raketlərinə hədəf olmaq üçün iş qurar?

Artıq Cəbrayılın, Füzulinin giriş qapısında əsgərlərimiz özləri fotolar paylaşır. Heç kim təminat vermirdi ki, günün birində bu fotolar 7 rayonun mərkəzində çəkilməyəcək.

Artıq düşmənin arxayınçılığına son qoyuldu...

Bir ara müzakirələr gedirdi ki, Qarabağa turist axını necə dayandıra bilərik? Hər bir söz deyirdi. Xarici İşlər Nazirliyi işğal ərazilərinə gedənlərin "qara siyahısını" tutmaqdan bezmişdi. Azərbaycan əsgəri turist axınına son qoydu...

İşğal zonasında yaşamağa məhkum edilmiş ermənilər artıq Şuşanın zirzəmilərində gizlənməyi də təhlükə sayır. Talış kəndinin daşının daş üstə qalmayan evləri onlara görk oldu. Bundan sonra Suriya ermənisini gətirib Qarabağda bağlasan da, qalmaz.

Ağdərədə hərbi məktəb açılıb orada kəşfiyyatı öyrətmək üçün Amerika və Avropadan kadrlar cəlb edəcəyini deyən erməni general Ter-Tadevosyan apreli əməliyyatlarından sonra hərbi məktəbini necə unudusa, "Azərbaycan kəşfiyyat döyüşündə qalib gəldi" dedi.

Apreli əməliyyatlarından sonra Qarabağdakı durumu elə erməni mətbuatı etiraf etdi. Üzü İrəvana və Xankəndinə yol alan qaçqınların fotoları hər şeyi deyirdi. Son aylardək təmas xəttində də evlər tikib erməniləri orada yerləşdirənlər indi mülki sakinləri silah gücünə də geri qaytara bilmir. Qarabağ erməniləri də anladı ki, onlar ya Azərbaycan qanunlarına tabe olmalı, ya da bu yerlərdən cəhənnəm olub getməlidirlər.

Kəsəsi, dünənə qədər "ermənilər Qarabağda qanunsuz məskunlaşdırılır" xəbərlərinin yerini "ermənilər Qarabağı kütləvi tərk edir" xəbərləri tutub. Bu, böyük uğurdur. Qədrini bilək və davam etdirək! Arxayınlaşmaq olmaz, qarşıda xain düşmən var, hər an qisas almağa, daha da güclənməyə çalışacaq. Onun növbəti "keçilməz istehkam" qurmasına imkan verməməliyik...

“Rusiya Ermənistanı Azərbaycan qədər silahlandırmayacaq” Hərbi ekspert: “Düşmən ölkə silahlanma yarışında Azərbaycana çata bilməyəcək, çünki...”

Azad İsayadə

Qarabağda baş verən 4 günlük müharibədə Azərbaycan ordusunun işğalçı Ermənistan qüvvələrinə layiqli cavab verməsi, münaqişəsinin həlli istiqamətində iri addım kimi dəyərləndirilir. Ekspertlərə görə, Azərbaycan ordusunun açıq-aşkar üstünlüyü düşməne layiqli cavabla yanaşı, danışıqlarda status-kvonun da dəyişməsinə səbəb olacaq.

Hesab olunur ki, 2-5 aprel tarixlərində Qarabağda yaşananlar Azərbaycan ordusunun

gücünü dünyaya və eləcə də Ermənistanı himayə edən ölkələrə göstərdi. Nəticədə Ermənistan gözləmədiyi çətin duruma düşdü.

Elə rusiyalı ekspertlər də öz açıqlamalarında Azərbaycan ordusunun son zamanlar xeyli gücləndiyini təsdiqlədilər. Məsələn, rusiyalı hərbi ekspert Pavel Felçenqauer “Novaya qazeta”da dərc olunan məqaləsində bildirib: “Azərbaycan ordusunun pilotsuz aparatları bu gün təkə bir neçə kустar aparatı olan ermənilərdən yox, hətta Rusiyadan da üstündür”.

Bütün bu proseslər fonunda məlumat yayıldı ki, Rusiya və Ermənistan müdafiə nazirlikləri kreditlər əsasında satılmış rus silahının Ermənistanı verilməsi ətrafında aktiv iş aparırlar. Bu barədə məlumatı Ermənistan parlamentinin milli təhlükəsizlik və daxili işlər üzrə parlament qrupunun sədri, deputat Koryun Akopyan verib. Bildirilir ki, silahın verilməmiş qalan hissəsi də tezliklə Ermənistanı çatdırılacaq.

Bəs Rusiya Ermənistanı hara kimi silahlandırır, işğalçının hərbi göstəricilərinin Azərbaycanınkına çatması mümkündürmü?

Məsələ ilə bağlı “Yeni Müsavat”a hərbi ekspert Azad İsayadə bildirdi ki, silahlanmanın səviyyəsi sonsuzdur: “Bunu onlar nə qədər istəsələr, davam etdirə bilərlər. Sözsüz ki, bu, iqtisadiyyatdan da asılı olan bir haldır. Söhbət Rusiyanın maliyyə maraqlarından da getməlidir. Hesab etmirəm ki, nə vaxtsa Ermənistanın ordusu Azərbaycanın səviyyəsinə çatacaq. Çünki Azərbaycan da öz yerində dayanmayıb. Biz də silah arsenalımızı artırırıq. Hətta Ermənistanın Azərbaycana çatmaq istəyi istər-istəməz tərəflər arasında silahlanmanı sürətləndirməyə səbəb olur. Hesab edək ki, lap Rusiya Ermənistanı ucuz, yaxud pulsuz silahlar, kreditlər verir. Birincisi, bu proseslərdə silahların keyfiyyəti məsələsi də ortaya çıxdı. Hansı ki, ermənilər bundan narazılıqlarını bildirirdilər. İkincisi də, kreditləri qaytarmaq lazımdır. Onların yükü hansısa formada Ermənistanın iqtisadiyyatına təsir göstərəcək. Bu baxımdan hesab edirəm ki, biz, Ermənistanın hazırda silahlanmasını haradasa müsbət hal kimi qəbul edə bilərik. Yəni Ermənistan bu pulları başqa səmtə də xərcləyə və güclənə bilərdi. İndi isə məcburdur ki, güclərini silaha qoysunlar. Bir məqama da diqqət edək ki, Ermənistanı ayrılan kredit də çox maraqlı formadadır. Onlar kredit ayırıblar, lakin həmin pulun əvəzinə silah göndərirlər”.

Ekspert bildirib ki, Ermənistanı verilən silahları müasir adlandırmaq olmaz: “Doğrudur, bu silahlar elə çox köhnə də deyil. Sözsüz ki, Azərbaycana nağd pulla satılan silah daha keyfiyyətli və müasirdir. Məsələn, əgər biz ötən il istehsal edilən silahı alırıqsa, ermənilərə 10-15 il öncə istehsal olunmuş silahı satırıq. Məhz bu məqam da, sözsüz ki, döyüş zamanı özünü göstərməyə bilməz və son hadisələrdə də biz bunun şahidi olduq”.

Onu da qeyd edək ki, ötən ilin 26 iyununda Rusiya və Ermənistan arasında bağlanmış müqaviləyə əsasən, Rusiya Ermənistanı rus silahı almaq üçün güzəştli şərtlərlə 200 milyon dollar pul vermişdi. Kreditin faizləri ilk 3 ildə ödəniləcək. Ümumi məbləğ isə 10 ildə bağlanacaq.

□ Əli RAİS

Ölkə başçısının imzaladığı əfv sərəncamı ilə azadlığa çıxan Seçkilərin Monitorinqi və Tədrisi Mərkəzinin (SMTM) rəhbəri Anar Məmmədlinin azadlığa çıxmasından bir ay ötür. SMTM rəhbəri hazırda azadlığa adaptasiya olunma prosesi keçir.

Hələ həbsxanada olarkən səhhətində ciddi problemlər yaranan A.Məmmədli qarşıdakı günlərdə müalicəsinə başlayacaq. Onun əvvəlki fəaliyyətini davam etdirib-ətdirməyəcəyi maraq doğurur. A.Məmmədli ilə azadlıqda olduğu son bir ayın necə keçməsi, gələcək planları və digər məsələlərlə bağlı söhbət etdik.

SMTM rəhbəri reabilitasiyaya böyük ehtiyacının olduğunu söylədi: “Çox məsələlərdən uzağam. İzləyə bilmədiyim müəyyən hadisələr var. Orqanizimimdə bəzi problemlər yaranıb. Fiziki sağlamlığımda olan problemləri aradan qaldırmaq üçün çalışıram ki, müalicə alım, müayinə olunum. Uzun müddət təmasda olmadığım qohum, dost-taniş, həmkarlarımla görüşlər keçirirəm. Deməzdim ki, azadlığa adaptasiya prosesi çətin keçir. Dost-tanışları sağ olsunlar. Onların sayəsində bu proses, yəqin ki, uzağı 2-3 ay çəkəcək. Sonunda azadlığa tam adaptasiya olunacam. Təəssüflər olsun ki, səhhətimdə ciddi problemlər var. Müalicəyə çox ehtiyac var. Xüsusilə gözlərimdə. Daxili orqanlarımda həbsxanada olarkən ağrıları olurdu. Əsasən allergiyadan ciddi əziyyət çəkirim. Bunlar haqqında düşünürəm. İmkan tapan kimi ciddi şəkildə müalicəyə başlayacam. Hələ ki müalicəmlə tam məşğul deyiləm. Amma mütləq vaxt ayırmağa məcburam”.

Keçmiş siyasi məhbusu azadlığa çıxacağına əvvəlcədən inanmadığını da qeyd etdi: “Mənim üçün gözlənilməz oldu. Çünki daha çox dekabrda azadlığa buraxılacağıma ümid edirdim. Vəkillərimlə görüşümdə onlar israrla deyirdilər ki, hər şey yaxşı olacaq. Onlar da dekabrda azadlığa buraxılacağıma gözləndiyini bu problemin başlıca amilə çevrilməsi hakimiyyəti narahat etməlidir. Dağlıq Qarabağ kimi problemimizin həllində beynəlxalq aləmin dəstəyinə çox ehtiyacımız var. Məhbus probleminin olması dövlətçiliyimizə sərf etməyən məsələdir. Milli maraqlarımız tələb edir ki, demokratiya və insan haqları məsələlərində ölkəmizə ciddi tənqidlərə məruz qalmasın. Hakimiyyət də başa düşür ki, məhbus problemi həll olunmalıdır. Bu, beynəlxalq aləmlə olan bəzi buzlarnı eriməsinə səbəb olar. Mötəbər beynəlxalq təşkilatlar bu məsələ ilə bağlı ölkəmizə qarşı ciddi təzyiqlər göstərirlər. Düşünürəm ki, bu problem çoxdan həll olunmalı idi. Arzu edərdim ki, məhbus problemi müdaxilə edilmiş məkən möv-

“Həbsxanadan itkisiz çıxmaq mümkün deyil”

SMTM rəhbəri Anar Məmmədli:
“Hazırda fəaliyyət üçün məkən daha da məhdudlaşdırılıb”

cuddur. O məkanda fəal olmaq çox çətinidir. İlk növbədə bu maneələrin aradan qaldırılması üçün müzakirələr aparılmıyır. Mənim üçün digər əsas məsələ Azərbaycanda siyasi məhbus probleminin tamamilən aradan qaldırılmasıdır. Hazırda həbsdə siyasi məhbuslar var. Siyasi partiyalardan, bloggerlərdən, jurnalistlərdən həbsdə olanlar var. Onların azadlığı üçün çalışmaq vacibdir. Gələcəkdə planlaşdırdığım istiqamətlər əsas bunlardır. Beynəlxalq təşkilatlarla münasibətlərdə bu problemin başlıca amilə çevrilməsi hakimiyyəti narahat etməlidir. Dağlıq Qarabağ kimi problemimizin həllində beynəlxalq aləmin dəstəyinə çox ehtiyacımız var. Məhbus probleminin olması dövlətçiliyimizə sərf etməyən məsələdir. Milli maraqlarımız tələb edir ki, demokratiya və insan haqları məsələlərində ölkəmizə ciddi tənqidlərə məruz qalmasın. Hakimiyyət də başa düşür ki, məhbus problemi həll olunmalıdır. Bu, beynəlxalq aləmlə olan bəzi buzlarnı eriməsinə səbəb olar. Mötəbər beynəlxalq təşkilatlar bu məsələ ilə bağlı ölkəmizə qarşı ciddi təzyiqlər göstərirlər. Düşünürəm ki, bu problem çoxdan həll olunmalı idi. Arzu edərdim ki, məhbus problemi müdaxilə edilmiş məkən möv-

dur. Hər şey ölkəni idarə edən siyasi qüvvənin iradəsinə bağlıdır. Əgər iradə olsa, çəkinmədən bu problemin üzərinə gedilsə, məsələ həllini tapacaq. Hakimiyyətin planları barədə nəse dəyə bilmərəm. Çünki informasiyam yoxdur”.

A.Məmmədli rəhbəri olduğu təşkilatın taleyinə də aydınlıq gətirdi: “Təşkilatımızın qeydiyyatı ləğv olunub. Ondan sonra Seçkilərin Monitorinqi və Tədrisi Mərkəzi adlı təşkilat yaradıldı. Bu təşkilatın fəaliyyətinə mövcud qanunvericilik imkanları vermir. Qeydiyyatımız yoxdur. Bizim üçün ilk məsələ bu qeydiyyata alınmağımız olacaq. Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinə şikayətlərimiz var. Sənədlərə baxılmasını gözləyirik. Bizim kimi təşkilatların ölkədə fəaliyyətinə imkanlar yaradılmalıdır. Əgər şərait olmayacaqsa, bunun aradan qaldırılması üçün fəaliyyət göstərməyə məcbur”.

SMTM rəhbəri həbsxana həyatının çətin keçdiyini bildirdi: “Doğmalarım, yaxınlarımdan və gündəlik həyatımdan uzaqlaşmışdım. Ancaq çalışırdım ki, çətinliklərin öhdəsindən gəlirəm, ruhdan düşməyirəm. Siyasi məhbus həyatı reallıqlarımızdan biridir. Təəssüflər olsun ki, mən də bu həyatı yaşadıam. Keçmişə baxmıram, daha çox gələcəyə baxmaq

lazımdır. Ölkəmizin gələcəyi üçün hamımız birgə çalışmalıyıq. İnsan hüquqları və demokratiya mənim üçün yene də əsas məsələ olaraq qalacaq. Həbsxanada qazandıqlarım daha çox insanların münasibətləri oldu. Yeni-yeni tanışlıqlar oldu. Bir məsələlərlə bağlı özüm üçün testlər oldu. Oxuduqlarım, mütaliələrim də az olmadı. Çünki real həyatda hər gün mütaliə etmək imkanlarım yox idi. Amma həbsdə 100-dən artıq kitab oxumaq imkanlarım oldu. Biz daha çox tədqiqat, araşdırma ilə məşğul oluruq. Həbsxana bunun üçün bizə imkanlar verdi. İtdirdiklərim də oldu. Amma hansının daha çox olduğunu bu gün müəyyən etmək çətinidir, zaman bunu müəyyən edəcək. Heç kəsə məhbus həyatı arzulamazdım. Azərbaycan kimi ölkələrdə bu çox çətinidir. Təcridxanalarımız Avropa standartlarına uyğun deyil. Həbsxanadan itkisiz çıxmaq mümkün deyil. Həbsxanaya düşdüyüm vaxtla çıxdığım vaxt arasında elə də bir dəyişiklik görmürəm. Sadəcə, fikirlərdə müəyyən dəyişikliklər var, insanların qayğılarının artdığını müşahidə edirəm. Siyasi mənada isə, elə bir ciddi dəyişiklik yoxdur. Nailiyyətlərdə olunmayıb, əksinə, bir az geriləmələr var”.

□ Cavansir ABBASLI

"Baxış bucağı"

Qarabağ cəbhəsindəki son döyüşlər, əsgər və zabitlərimizin torpaqlarımız uğrunda tərəddüd belə etmədən canını fəda etməsi, arxa cəbhədəki böyük ruh yüksəkliyi xalqımızın gerçək obrazını bir daha üzə çıxartdı, dost-düşməni tanıtdı. İşğal altındakı ərazilərimizi vətənin ayrılmaz hissəsi sayan, bu yolda ölüm-dirim savaşıma qatılan vətən oğullarına, onların ailə üzvlərinə yüksək ehtiramın la-büdlüyü bu məqamda dəfələrlə vurğulandı.

Ötən həftə Qarabağ Qazilər Cəmiyyətinin rəhbərliyi, sədr Etimad Əsədov, müavini Firudin Məmmədov və mətbuat xidmətinin rəhbəri Rey Kərimoğlu əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Səlim Müslümovla görüşüb şəhid ailələri və qazilərin problemlərini müzakirə ediblər. E.Əsədovla bu barədə danışdıq, keçmiş döyüşçülərin durumuna nəzər saldıq.

- Etimad bəy, nazirlə görüş zərurəti hardan yarandı, nələri müzakirə etdiniz?

- Bizim əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri ilə tez-tez görüşlərimiz olur. İki-üç aydan bir görüşürük və bunun da çox yaxşı nəticələr verdiyini deyə bilərik. O mənada ki, müəyyən təkliflərlə çıxış edirik, hətta bizim nazirə etdiyimiz müraciət prezidentə də çatdırılıb, bunun nəticəsi olub. Bir il bundan öncə Qarabağ müharibəsi əlillərinin övladlarının təhsil haqqından azad edilməsi, onun dövlət tərəfindən ödənilməsi, prezident təqaüdlərinin ödənilməsi məsələsi qaldırılmışdı. Bu görüşdə bizim müəyyən təkliflərimiz var idi. 10-15 il bundan öncə avtomobil almış müharibə əlilləri var ki, çox ağır durumdadırlar. Onlar hər iki əli, ayağı, yaxud gözlərindən məhrum olan, əil arbasına məhkum olan insanlardır. İstəyirik ki, onlara növbədənəkar maşınlar verilsin.

İkinci tərəfdən də əlillərin sosial müdafiəsi haqqında qanunda belə bir maddə var ki, bu qəbildən olan insanlar hansısa idarə-müəssisələrdə gedərkən növbədənəkar qəbul olunurlar. Ancaq bununla bağlı lövhələr heç yerdə asılmayıb. Əlillər də hansısa ünvanla gedərkən utanırlar ki, desinlər ayağım yoxdur, məni növbədənəkar buraxın. Ona görə də lövhələr asılmalıdır ki, bu insanlar növbədənəkar keçməlidir, saatlarla gözləməməlidir. Bu məsələni nazirin diqqətinə çatdırdıq, o da yaxşı qarşıladı. Dedi ki, konkret maddə göstərilməklə bu məsələnin həyata keçirilməsi barədə bütün qurumlara müraciət göndəriləcək. Bir də əlillərin iş problemləri ilə bağlı məsələ qaldırdıq. Məsələn, Daxili İşlər Nazirliyi Qarabağda şəhid olmuş insanların övladlarını polis orqanlarında işə qəbul edir. Amma başqa əlillər, şəhid ailələri var ki, onların övladları iş yerləri tapa bilmir. Biz əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirindən kömək istədik ki, başqa qurumlar da belə insanları işə götürsünlər. Məsələn, qaradaş Türkiyədə qanun var ki, şəhid olan şəxsin ata-anası, bacı-qardaşı ailəyə kömək məqsədilə mütləq dövlət işinə götürülür. Nazir də dedi ki, təkliflərinizi rəsmi qaydada yazın, gətirin, çünki bu, birbaşa bizim həll edəcəyimiz məsələ deyil, biz qanunvericilik orqanı qarşısında təkliflərlə çıxış etməliyik. Biz də təkliflərimizi rəsmi şəkildə təqdim edəcəyik, görəndə nə nəticə verəcək. Eləcə də ağır durumda olan, yataq xəstəsi olan insanların himayəyə götürülməsi barədə razılığa gəldik. Biz 30 belə əlillərimizi iş

yəri yüksək idi, indi dəyərdən də düşüb.

- Bu vəsaitin artırılması gündəmə gələ bilərmi?

- Heç dəyərdən düşmüş məbləği ala bilmirik axı... Bu vəsait şəhid ailələrinə 11 min manat, Qarabağ müharibəsi əlillərinə - 1-ci qrup 8 min, 2-ci qrup 6 min, 3-cü qrupa 4 min manat ci-

- Sizi başqa hansı məsələlər narahat edir?

- Atəşkəs dövründə yaralanan əlil olmuş xeyli insanlarımız var. Həmçinin, son toqquşmalarda sağlamlığını sağlamlığını itirmiş insanlar var, onlara da əlillik statusu verəcək. Bu kateqoriyalı insanların pensiyası həddən artıq aşağıdır. Onlara 70

ma əməl olunmayacaq. Son günlər insanlarımızda ruh yüksəkliyinin yaranması bəzi iş adamlarını tərpədir. Məsələn, iki gün əvvəl mənə yaxın dostum zəng etdi ki, bir iş adamı var, müraciət edib ki, ağır durumda olan bir əlili tap, gətir, işə götürək, ona 250-300 manat maaş verəcəyik. Bizim iki gözü görməyən

Bizə gələndə qanunların o biri üzvünü çevirib həmin ərazinin plana düşdüyünü deyir, yaxud başqa bəhanələrlə mənfi cavab verirlər. Lap torpaq sahələri ayrılmış olsa belə, bizim ələ bir imkanımız yoxdur ki, onu tikib əlillərə verək. Amma hansısa ticarət mərkəzlərində yer ayrılması barədə düşünmək olar. 10-12 il

"Deyəndə" "pis kişi" olursan, deməyəndə...

Etimad Əsədov: "Hətta elə Qarabağ şəhidi var ki, ailəsi bu günədək qanpulunu almayıb, həmin şəhidin övladı da gedib şəhid olub"

adamlarının himayəsinə verməmişik. Daha 30-40 nəfər iki ayağı, gözü olmayan insanlar var ki, onların bir qurum tərəfindən işə, yaxud himayəyə götürülməsi barədə müsbət cavab var və bununla bağlı danışıqlarımız olacaq.

- Uzun müddətdir ki, şəhid ailələrinə və əlillərə "qanpul" deyilən siqorta haqqının ödənilməsi məsələsi müzakirə mövzudur. Bununla bağlı nə yenilik var?

- Biz mütəmadi olaraq bu məsələni diqqət mərkəzində saxlayırıq. Dəfələrlə parlamentdə olmuşuq, mətbuatda danışırıq. Bu görüşdə də müzakirə etdik. Yüzlərlə Qarabağ müharibəsi əlili və şəhid ailəsi qanuni haqları olan həmin icbari siqorta - qanpulunun alınması ilə bağlı müraciət edib. Konstitusiyaya Məhkəməsinin konkret qərarı var ki, bu vəsait şəhid ailələrinə və Qarabağ əlillərinə ödənilsin. Bunun ödənilməsi qaydasının müəyyənlişdirilməsi Milli Məclisə həvalə edilib. Milli Məclis də "bu, bizim işimiz deyil" deyib bunu Nazirlər Kabinetinə göndərib. Biz də Nazirlər Kabinetinə də müraciət etmişik. Amma hələ bir nəticə yoxdur. Çox təəssüflər olsun ki, bizim deputatlarla görüşlərimizə, sanballı QHT rəhbərlərinin imzası ilə rəsmi qurumlara göndərdiyimiz müraciətlərə hələ bir cavab verilməyib. İndiki hessə məqamda, ordumuzun yeni şəhidlər verərək bir sıra yüksəklikləri düşməndən təmizlədiyi, Azərbaycan xalqının Vətən uğrunda hər zaman övladlarını qurban verməyə hazır olduğunu növbəti dəfə nümayiş etdirdiyi zamanda şəhidlərin qanpulu problemi həll olunmursa, çox təəssüflər olsun. Bunu parlament bilir, Nazirlər Kabineti bilir, yenə də məsələ həllini tapmır. Hətta elə Qarabağ şəhidi var ki, ailəsi bu günədək qanpulunu almayıb, həmin şəhidin övladı da gedib şəhid olub. Mən bunu dövlətə bağlı bir adam kimi deyirəm, dövlət bu vətəndaşa qiymət verməlidir, onun qeydində qalmalıdır. Bir insan ki, canını qurban verir, onun ailəsinin ehtiyaclarını müəyyən qədər ödəyəcək qanpulu mütləq verilməlidir. Özü də vaxtilə manatın də-

varındadır. Siqorta şirkətindən öyrənmişik, cəmi 200 milyon manat edir. Hətta biz təklif etməmişik ki, o vəsaitin hamısını birdən verməyin. Qarabağ əlilləri 11 min nəfərdir, onları kənara qoyaq, 13-14 minə yaxın şəhid ailəsinə bu vəsaiti lap hissə-hissə ödəməyə başlayın. Heç olmasa proses başlasın, bu insanlar da dövlətdən küsməsinlər, şəhid ailəsi öz övladının qarşısında sınımasın, bilsin ki, şəhid olan həyat yoldaşının övladlarına dövlətin göstərdiyi qayğı var.

- Qarabağ əlillərinə mənzillərin paylanması ilə bağlı da vaxtaşırı neqativlərin olmasından danışılır. Hazırda durum necədir?

- Nazirlə o barədə də söhbətimiz olub. Biz mənzillərin paylanması prosesində iştirak edirik. Amma iş burasındadır ki, həmin neqativ hallar yenə də var, buna da səbəkar icra hakimiyyətləridir. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi heç bir siyahı tutmur. Bütün rayon və şəhər icra hakimiyyətləri öz ərazilərində yaşayan əlillərin, şəhid ailələrinin ev növbəsi ilə bağlı siyahısını tərtib edir və nazirliyə göndərir. Nazirlik də həmin siyahı əsasında mənzilləri paylayır. Amma bizə məlumatlar daxil olur ki, icra hakimiyyətləri yerlərdə maraqları təmin olunmayınca həmin insanlar incidir. Şəxslər bizdə bir neçə faktlar var. 2008, 2009, 2010-da növbəyə durmuş əlillər ev ala bilmir, amma 2011-2012-də növbəyə duranlar ev alırlar. Bunun da günahı icra hakimiyyətlərinin üzərinə düşür. Biz nazirliyə deyəndə ki, axı, daha əvvəl növbəyə duranlar var, cavab verirlər ki, siyahı icra hakimiyyətlərindən gəlib. Yaxşı olar ki, bu səlahiyyət icra hakimiyyətlərindən alınsın, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə verilsin. Yəni o proses yenə də davam edir. Elə ötən həftə mənə bir müraciət daxil olub. Bərdədə xanımın 5 övladı - 3 qız, 2 oğlu ilə qalıb. Onun evinin bünövrəsini tikiblər, ancaq sonra işi yarımcıq qoyaraq çıxıb gəliblər. İcra hakimiyyəti o ailənin işini atıb arxaya, başqasını qabağa salıb və beləliklə, bu ailə mənzil ala bilmir.

"Müharibə ilə bağlı fəaliyyət göstərən QHT-lərin toplantısını keçirməyi planlaşdırırıq"

manat təqaüd verirlər. İnsan 70 manatla necə yaşaya bilər? Ona görə də biz deyirik ki, Qarabağ müharibəsi əlillərinin böyük bir hissəsi hərbi qulluqçu statusu ilə döyüşüblər. Bunlar 450-500 manat pensiya, üstəlik prezident təqaüdü alır və normal dolanırlar. Mən də onların içində olmaq şərti... Amma sovet dövründə hərbi xidmətdə olmayanlar, birbaşa müstəqil Azərbaycan ordusunda xidmət keçən, birinci Qarabağ savaşında yaralanan şəxslərə 290-300 manat civarında pensiya verilir. Nəzərə alsaq ki, Azərbaycan hökuməti minimum yaşayış həddini 125 manat açıqlayıb. Bunlarsa 4-5 nəfərlik ailə üzvləri var. Heç olmasa, minimum yaşayış həddi miqdarında pensiya verilsin ki, bu insanlar da dolansın. Sizi inandırım, elələləri var ki, pensiyasının az olması ilə əlaqədar ailə də qurmayıblar, yaş da keçib gedir. Neftin qiyməti düşəndən sonra avtomobil və mənzillərin verilməsində bir əlverişli müşahidə olunur. Cənab prezidentin sərəncamı var ki, 2018-ə qədər hamı mənzillə təmin olunsun. Amma bu sərəncam neftin qiymətinin yüksək olduğu vaxt verilmişdi. Belə görünür ki, vəsait çatışmazlığından sərəncam

əlillimiz var, 3 uşaq atasıdır, uşaqlar da xəstədir, özü çağırışçı olduğu üçün hərbi qulluqçu statusu da yoxdur və 300 manatla yaşayır. Mən onun sənədlərini bu həftə təqdim edəcəyəm. Bizim iş adamlarımız insana gəlib hərsəsi bir-iki ağır durumda olan əlilləri işə götürsə, dövlətin də yükü azalar. Onlar bu dövlətdə iş qurub pul qazanırlar, dövləti qoruyarkən şikəst olanlar da xalqın balasıdır. Onlar da öz tərəfindən bu insanlara kömək etməlidir. Düzdür, bu insanlar dövlətin himayəsindədir, dövlət onları müalicə edir, protez, avtomobil, az-çox pensiya verir, amma bu, yetərli deyil. İş adamları da bu qəbildən olan insanlara arxa durmalıdır ki, dövlətə kömək olsun.

- Bakının hansısa ünvanında ticarətlə məşğul olmaq üçün ərazinin ayrılması, yaxud iri ticarət mərkəzlərində Qarabağ əlillərinin bizneslə məşğul olması məsələsini qaldırmaq olmazmı? Məsələn, "Bina" və ya "Sədarək" kimi mərkəzlərdə kifayət qədər boş yerlər var...

- Əvvəla, deyim ki, ayrıca ərazi ayırmırlar. Azərbaycanda torpaq sahələri də, şirkət qurmaq, bizneslə məşğul olmaq şansını imkanlı adamlara verilir.

bundan öncə biz məsələ qaldırmışdıq, Yasamalda və Nizami-də şəhid ailələri, Qarabağ əlilləri üçün 30-40 mağazalardan ibarət alış-veriş mərkəzləri tikdirdik, bu saat da həmin şəxslər orda işləyir. Hər bir rayonda belə ərazilər ayrılıb, çox yaxşı olar. Ola bilər ki, 10-15 maşın təmiri sexləri üçün yerlər ayrılıb, o sexlər qurulsun, əlillərimiz ora ustalar qoysun, işləsinlər, dövlətin də əlinə baxmasın. Artıq əlillərimizin balaları böyüyüb, elə o gənclər özləri işləyər. Azərbaycanda bu qədər gözəl tikinti işləri gedir, canını Vətən uğrunda fəda etmiş insanlara da bir yer ayırınsınlar da. Belə məsələləri deyəndə "pis kişi" olursan, demirsən, Qarabağ əlillərinin ağır durumuna dözə bilmirsən.

- Etimad bəy, son günlər idmançılarımıza ayrılan vəsaitlə Qarabağ döyüşçülərinə verilən pensiyaların məbləği tez-tez müqayisə olunur. Keçmiş döyüşçülər özləri nə düşünür?

- İdmançılar da bayrağımızı qaldırırlar. Amma nəzərə alsaq ki, idmançılar barmaqda sayılacaq qədərdir. Amma 30 min Qarabağ əlili, şəhid ailələri, 60 minə yaxın veteran dövlətin himayəsindədir. İdmançıya mükafat bir dəfə verilir, Qarabağ əlili, şəhid ailəsi isə hər ay təqaüd alır, avtomobil və mənzillə təmin olunur. Odur ki, bunu demək idmançılara və dövlətə qarşı haqsızlıq olardı. Amma təəssüf doğuran budur ki, bəzi imkanlı adamlar, deputatlar həmin o idmançılara əlavə yardımlar göstərirlər, bax, bu, başadüşülən deyil. Qoy onlar əlil arbasında oturan oğullarımıza da kömək etsinlər. Biz istəyirik müharibə ilə bağlı fəaliyyət göstərən QHT-lərin toplantısını keçirməyi planlaşdırırıq. İstəyirik ki, konkret təkliflər paketi hazırlayaq və ən vacib məsələləri, xüsusilə də bu insanların sağlamlığı siqortası ilə təmin olunması problemini qaldıraraq, nazirliyə rəsmi müraciət edək. Bizi ən çox narahat edən müharibə iştirakçılarının sağlamlıq durumudur. Çünki onların müalicəsi üçün böyük vəsait tələb olunur...

□ **Elsad PAŞASOY**

Kotana qayıdı

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

**"İlahi, gəlirəm, eşit səsimi,
Kimsəyə ümid yox, sən ovut məni.
Bu nəhəng boşluğa atdım özümü,
Sənə arxayınam, özün tut məni"**

(RAMİZ RÖVŞƏN)

Regionların inkişaf planı da uğurla başa çatmışdır - dünən mən internetdə bir video gördüm, Gədəbəy kəndliləri ata kotan qoşub kartof əkirdilər. Bu, nəinki ekoloji təmiz məhsulun əldə ediləcəyinə işarədir, həm də milli dəyərlərimizə, köhnə el adətlərinə, soy kökümüze qayıdıdır! Gədəbəydə kotanla, xısla kartof əkilməsini YUNESKO-da irsimiz kimi qeydiyyatdan keçirtməyin vaxtı çatmışdır. Namərd qonşularımız bir də gördün öz adlarına çıxdılar. Tələsin.

Yeri gəlmişkən, keçən ilin axırlarında az qalmışdı ermənilər lavaşı ələ keçirsinlər. Dövlət səviyyəsində, qaradaş ölkələrlə birlikdə "Lavaş türkün orta q mirasıdır!" mövzusunda elmi-kütləvi, siyasi-sosial, sacüstü-oxlovlu konfranslar düzəldik, bütün dünyaya isbat elədik ki, lavaşın ermənilərə dəxli yoxdur. Nəticədə YUNESKO öz dəftər-kitabında düzəliş elədi, yazdı lavaşı ermənilər də bişirir, ancaq bu, lavaşın erməni kəşfi olması deyildir. Xeyli rahatlaşdıq. Sözümlün canı odur ki, gərək milli məsələdə, əxlaqi dəyərlər mövsuzunda daim ayıq-sayıq olasan, yatmayasan. Kotan bizim alətdir!

Uca millətimizin xəbəri olsun, YAP-ın tərkibində dialog komissiyası da fəaliyyət göstərir, belə mövzular olanda qəti çəkinməyin, müraciət edin, danışın, dərldəşin. İnsan dil-ləşə, dilləşə... Ardi yadımdan çıxıb.

Bu arada dərs buraxan uşaqların 100 manat cərimə edilməsi, valideynlərinə şallaq vurulması cəzasının ləğvin-dən xeyli kədərliyə. Nəse bu ilin qərarları ancaq geri oxunmaq üçün verilir. Arağı kartla satmaq qərarının ömrü cəmi 1 həftə olmuşdu, şagirdləri cərimələmək qərarı isə deyəsən heç tətbiq sevincini yaşamadan qanunlarımızın zibil emalı zavoduna göndərildi. Hər halda, biz cərimələ-nən bir uşaq belə tanımırıq. Bəlkə cərimə pullarını direktor-lar basıb yeyiblər, o üzəndən qanun ləğv edilib? İzah etmək çətinidir. Niyə tətbiq olundu, niyə ləğv olundu - Azərbaycan-da qanunlarla bağlı zəhmətkeşlərə hər hansı izahat vermə-yə kimsə borclu deyil. İstəsələr bütün məktəbləri bağlayıb otaqları xarici şirkətlərə icarəyə verərlər, səsimiz çıxmaz. Hələ çox adam sevinər: uşağa paltar al, modaya uyğun olaraq repetitor tut (bizdə universitetə girməyin heç bir hə-yat məqsədi olmur, ancaq "Mamedin qızı girib, sən də gir-məlisən" prinsipidir), nə bilim, müəllimə "Yeni il" bayramın-da yolka hədiyyə elə, Novruzda direktora tonqal qala... Bu qəder mənasız xərçəndən bir qərarla canımız qurtarar.

Son günlər xaricdə təhsil proqramının ləğvi yönündə hökumətin qərarları, hesab edirəm, elə ümumən təhsilin ləğvi planının tərkib hissəsi, ilkin etapidir. Əla olardı, vallah. Məktəb bu ölkədə heç kimə lazım olmayan reliktdir. Kor bağırısaq kimi bir şeydir. Haçansa irinləyib səni işə sa-lar, yaxşısı budur vaxtında kəsdir getsin.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan həyatın istənilən sferasına münasibətdə boşluqda pervazlananların ölkəsidir. Boşluq deyərək burada buddizmin boşluğundan dem vururam. Bu, elə bir nirvana vəziyyətidir ki, onu gərək Azərbaycanda özün yaşayasan, sözlə təsvir etmək, videosunu çəkib gös-termək mümkün deyildir. Bir örnək göstərim, özünü baxın.

Dollarla kredit insanları çox incidən sahələrdən biridir. Xüsusən devalvasiyadan sonra dollarla kredit alan nə qə-dər insan çökdü, həyatı dağıldı, intihar edənlərin sayı-he-sabı itdi. Jurnalist bir-iki həftə qabaq bununla bağlı Ali Məh-kəmənin sədri Ramiz Rzayevə üz tutdu, Ramiz müəllim al-dı görək nə dedi: "Bankların ancaq dollarla kredit təklif et-məsi insan hüquqlarına ziddir. Ancaq biz - məhkəmə or-qanları bankların daxili işinə qarışa bilmərik". Sitatin sonu.

Başqa hansı dünya ölkəsində ali məhkəmənin sədri in-san hüquqlarının açıq pozulmasına göz yumub bunu "bankların daxili işi" adlandıra bilər? Uca millətimizin övlə-didir, ona görə belə deyir. Axı elə biz də "əşşi, yola ver get-sin, qanunsuz olanda nə olar" prinsipiylə yaşayırıq.

Ermənistanda hakimiyyət uğrunda savaş qızışır

Gözlənilənlər baş verir. Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyan panika-dadır. O, cəbhədəki 4 gün-lük müharibənin doğur-duğu ağır nəticələri həm ana müxalifətlə bölüş-mək, həm də daxildə "Əcinnə ovu"na çıxaraq, potensial rəqiblərini neytrallaşdırmaq zorunda qalıb. Bu yolda - hakimi-yəti saxlamaq naminə, de-yəsən, o, artıq terroru da məqbul sayır.

Ermənistanın 2-ci prezi-denti, "Qarabağ klani"nin di-gər odioz fiquru hesab olunan, Sərkisyanın keçmiş dostu Ro-berth Köçəryanın evinə qumbar-a atılması olayına ən əvvəl hakimiyyət maraqları prizma-sından baxmaq lazımdır. Xatırladaq ki, srağagün İrevan polisi Köçəryanın villasına əl qumbarası (qranat) atıldığı ba-rədə polise məlumat daxil ol-duğunu bildirib. Hadisənin de-talları haqqında məlumat veril-mir. Keçmiş prezidentin mət-buat katibi Viktor Soqomon-yan deyib ki, hücum zamanı heç kim xəsarət almayıb, çün-ki "qumbara partlamayıb".

Qeyd edək ki, 1998-2008-ci illərdə Ermənistan rəhbərlik etmiş Köçəryan hazırda Moskvadakı "Sistema" səhmdar-maliyyə korpo-rasiyasının idarə heyətinin üz-vü olsa da, hakimiyyətə iddi-alarından əl çəkməyib, siya-sətdən tam getməyib. Sərkis-yan isə Azərbaycan ordusu-nun uğurlu əməliyyatları nəti-cəsində indi hakimiyyət sarı-dan xeyli ofludur.

Ən güclü rəqibi qismində də o, təbii ki, xərçəng xəstəsi olan və ömrünün son illərini yaşayan eks-prezident Levon Ter-Petrosyanı deyil, illərdir Moskvada mənzillənib biz-neslə məşğul olan (pullanan) Köçəryanı görür. O Köçəryan ki, Kremlin hakimiyyət üçün onu "ehtiyat adam" hesab et-məsi haqda informasiyalar do-laşır və bu bərədə erməni mət-buatı defələrlə yazıb.

Şəksiz ki, Sərkisyan da bu-nun fərqindədir. Bu mənada qumbara olayı R. Köçəryanın Ermənistan qayıdışını əngəl-ləmək cəhdi ilə yanaşı, Moskvaya etiraz mesajı (daxil-də ən böyük güc olduğunun nümayişi) təəssüratı yaradır. Qalır həmin mesajlara eks-pre-zidentin və Kremlin hansı ca-vab reaksiyası sərgiləyəcəyi.

Unutmaq lazım deyil ki, Er-mənistanda Rusiyaya qarşı etiraz aksiyalarında Sərkisyan rejiminin də marağı var. Bu-nunla o, cəbhədəki uğursuzlu-ğu müttəfiq Rusiyanın üzərinə qoyub sudan quru çıxmağa, ictimai narazılığı özündən ya-yındırıb başqa səmtə yö-

Azərbaycan ordusu "Qarabağ klani"ni parçaladı - köhnə dostlar düşməyə çevrilir...

Köçəryanın evinə qumbaranı Sərkisyan atdıra bilərdi; Kremlin ehtiyatdakı adamı sayılan, Moskvada oturub fürsət və komanda gözləyən eks-prezidentə qarşı keçmiş dostunun qəzəbinin səbəbləri; Sərkisyan rejimi həm də Putinə mesaj göndərir...

nəlməyə, nəhayət, Köçəryan kimilərin (dost da olsa) haki-miyyətə yolunu bağlamağa ümid edir. Eyni zamanda, vaxt udmağa çalışır.

Köçəryan isə son olaylar-dan sonra indiki hakimiyyətlə həmrəylik nümayiş eydirmə-yib, əksinə, hakimiyyətə iddialı şəxs kimi mövcud iqtidardan məsafə saxlayıb, siyasi sifəti-ni qoruyaraq onunla məsuli-yəti bölüşməkdən yayınıb. Bö-yük ehtimalla, elə bu səbəb-lərdən Köçəryan Sərkisyanla görüşdən nümayişkəranə şə-kildə imtina edib və dolayısıyla, Sərkisyan iqtidarını ordu quru-culuğunda səriştəsizlikdə qı-nayıb - "Əsas hədəfimiz indi yeni silahlar alıb ordunu güc-ləndirmək olmalıdır" deməklə.

Bununla, sözsüz ki, o, ən əvvəl hakimiyyətə qayıdış əzmini ortaya qoyub. Onun bu mövqeyi də, ola bilsin, Sərkisyanın səbrini tükədirib, sonuncunu qıcıqlandırır. Qumbara olayının məhz bu gelişmələrin fonunda baş verməsi diqqət çəkir. Dostla-rın düşmənçiliyi yaman olur, bir çox hallarda.

Ermənistanda siyasi mü-barizədə terror üsulu isə ən sı-nanmış vasitələrdəndir. 1999-cu il oktyabrın 27-də parlamentin gülləbaran edil-məsini yada salmaq kifayətdir. Hələ də üstü açılmayan həmin terror aktı ondan bir il öncə (1998) hakimiyyəti zorla ələ keçirmiş Köçəryan-Sərkisyan cütüünün - "Qarabağ klani"-nin hakimiyyətini möhkəm-lətməmiş oldu (o zaman Köçə-ryan prezident idi). Çünki öldü-rülənlər arasında ölkənin 1-ci şəxsi postuna ən şanslı nami-zədlər - o vaxt cəmiyyətdə bö-yük nüfuz sahibi olan spiker Karen Dəmirçyan və baş na-zir, Qarabağ müharibəsi işti-rakçısı Vazgen Sərkisyan da var idi...

Qayıdaq həmin terrordan 17 il sonrakı Ermənistan. Şübhəsiz ki, Azərbaycan əs-gərinin blits-qələbəsidən sonra Ermənistanda hakimi-yət uğrunda mübarizə getdik-cə şiddətlənəcək. Sərkisyan hökumətinin durumunu qəliz-ləşdirən həm də odur ki, Rusi-yanın Azərbaycanı öz orbitin-

də saxlaması üçün belə görü-nür, hansısa Qarabağ planı var və bu plan çərçivəsində ondan bir neçə rayonun boşal-dılması tələb oluna bilər. Kompromisə getməzsə, "Kö-çəryan variantı" ehtiyatda du-rur.

Maraqlıdır ki, güzəştə ge-dərsə, S. Sərkisyan yenə haki-miyyətini itirəcək. Bu mənada hazırda ən qəliz durumda onun özüdür. Onun illər öncə Köçəryanla birgə devirdiyi (tə-bii ki, Kremlin dəstəyi ilə) Le-von Ter-Petrosyanın ayağına getməsi də öncəliklə bu du-rumdan qaynaqlanır. Sanki in-di hər şey bumeranq effekti ilə onun özünə qayıtmaqdadır.

Beləcə, "Qarabağ klani" il-lər öncə "bişirdiyini" yeməyə başlayıb. Yaddan çıxarmayaq ki, Ermənistanda hakimiyyət bir-cə dəfə də olsun, seçki (dinc) yolla dəyişməyib. Növ-bəti dəfə belə olacağı ehtimalı ciddidir. Bir şey dəqiqdir ki, "Qarabağ klani" artıq geridön-məz şəkildə parçalanıb və bu-nu da şanlı ordumuz, əsgəri-miz edib.

□ Analitik xidmət

BMT-nin Baş Katibi Ban Ki Mun və BMT Sivilizasiyalar Alyansının Ali nümayəndəsi Nassir Əbdüləziz əl-Nasser Bakıya səfər edəcək. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin İnformasiya və İctimaiyyətə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, onlar aprelin 25-27-də Bakıda keçiriləcək BMT-nin 7-ci Qlobal Forumunda iştirak edəcəklər.

ciddi sarsıdıcı zərbə alacaqlar”.

Politoloqun fikrincə, səfərin baş tutmasının bir mühüm əhəmiyyəti ondan ibarət olacaq ki, İndiyə qədər Ərdoğanın səfərlərini pozan qüvvələrə göstəriləcək ki, etdikləriniz heç bir əhəmiyyətə malik deyil, artıq Türkiyə bölgədəki situasiyaya tam nəzarət edir: “Terror

Əks-effektli kampaniya, düşmən əmoğlu və nişangahdakı hədəf

Xalid KAZIMLI

Məmləkət insanında belə bir qənaət var ki, iqtidar komandasında dərin bilikli, analitik təfəkkürlü siyasi texnoloqlar qrupu var və onlar hakimiyyətin atdığı bütün addımları öncədən ölçüb-biçir, ortaya aydın və nəticələri hesablanmış konsepsiya qoyurlar.

Bəlkə də belə bir qrup var, amma hadisələrin gedişi göstərir ki, elə bir qrup varsa da, onun sözlünə qulaq asmırlar.

Çünki aprelin 5-dən sonra ölkədə götürülən siyasi kurs, xüsusilə də AXCP sədri Əli Kərimliyə qarşı aparılan qaralama, psixikizm kampaniyası heç bir siyasi texnologiya konsepsiyasının çərçivəsinə sığmır.

Sanki bu kampaniyada iştirak edənlərə yuxarıdan belə bir əmr verilib ki, gedin onun başına oyun açın.

Onlar da sovet dövründən qalma kampaniyaçılıq ənənələri ilə hərəkət edirlər, ayrı-ayrı qruplardan ibarət şəxsləri yüngülcə təlimatlandırır “döyüş”ə göndərirlər.

12 gündür davam edən bu psixikizm kampaniyasının nəticələrinin nə olduğu, ictimaiyyətin buna hansı reaksiya verdiyi heç kəsin vecinə deyil. Elə bil, fərq etməzlər ki, kampaniya əks-effekt verir.

Bəlkə də iqtidar texnoloqları fərqli düşünürlər və hesab edirlər ki, kampaniyanın ən effektiv səhnəsi yaxın qohumlarının Əli Kərimliyə qarşı qoyulmasıdır.

Həmin qohumlar (biz onları “əmoğlular” adlandıraraq) hakimiyyət adamlarının tövsiyəsi, təhriki, vadətəməsi ilə ortaya çıxaraq elə bir biabırçı akta qol qoyulursa da, bu, böyük bir qəbahətdir, öz təşəbbüsləri ilə meydana atılıbsa da.

İkisi də ola bilər. Çünki əksər nəsil şəcərələrində karyerist, mənəfətpərəst adamlar var və onlar kalori və komforta çıxış əldə etmək üçün ən əziz adamını belə satmağa hazırdırlar.

Görünür, hakimiyyət adamları “əmoğlular” qrupundan istifadə etməklə cəmiyyətə göstərmək istəyirlər ki, baxın, hakimiyyətə gəlmək istəyən bu şəxs öz nəslində də hörmətə malik deyil, hətta öz yaxın qohumlarının dəstəyindən məhrumdur.

İndi bunu siyasi texnologiya əsəri saymaq olarmı? Əsla. Bu, olsa-olsa inkişafdan qalmış şərq məmləkətlərində məqbul sayılan bir hərəkətdir. Normal insanlar bu cür addım atırlar hər zaman qınayırlar və bundan yararlanırlar təqdir etmirlər.

İndi gələk iqtidar komandasının tənqid və təhqir vektorlarını Əli Kərimlinin üzərinə yönəlməsinə səbəb olan duruma. Nədən belə oldu?

Aydın məsələdir, bu hakimiyyət iş başına gəlidiyi gündən bəri onu istəməyənləri qaralayır, sıxışdırır, zəiflətməyə, gözəndən salmağa çalışır və hər dəfə də bunu etmək üçün bir səbəb, bəhanə tapır.

Bu, uzun müddətdən bəri davam etdiyi üçün artıq bir çox siyasi qüvvələr öz qərar və hərəkətləri ilə hakimiyyətə bəhanə verməməyə çalışırlar, onun hansı durumdan əks-təbliğət üçün istifadə edə biləcəyini bilirlər.

Əsl siyasətçi, əlbəttə, özünü daima bədəninə yağ çəkmiş güləş pəhləvanı kimi aparmalıdır ki, rəqibi onun qolundan, ayağından, boynundan yapışsa, onu yıxmaq üçün fənd işlədə bilməsin.

Siyasətin qaydası budur: rəqibinlə ehtiyatlı olmalısın. Həm də bilirsən ki, bu iqtidar komandası qaydasız döyüş həvəskandır, sən qaydalara riayət etməyə məcbur olduğun halda o, heç bir qayda saymır, lazım gələndə badalaq da vuraçaq, saçdan da yapışacaq, hətta qurşaqdan aşağı zərbə endirməkdən də çəkinməyəcək.

Bunları bilib-bilə dövlət, millət, cəmiyyət üçün həssas olan bir məsələdə bir qədər ehtiyatlı olmaq, radikal tənqidçi-təftişçi mövqedən bir neçə günlüyə geri çəkilmək lazım idi. Elə sözlər seçmək lazım idi ki, nə ermənilər ondan Azərbaycana (və onun hakimiyyətinə) qarşı məşhər düzəltməsinlər, nə də hakimiyyət “xarici düşmən”i o tərəfə buraxıb “daxili düşmən” axtarışına çıxmasın.

Fəqət Əli Kərimli belə etmədi, Qarabağ cəbhəsindəki toqquşmaların nəticələrini yaxşı tərəfini (ərazinin işğaldan azad edilməsi) bir kənara qoyaraq, pis tərəfini (itkiləri) qabartmağa, bundan hakimiyyətə qarşı təbliğət materialı kimi istifadə etməyə çalışdı və bu hərəkətiylə iqtidar komandasını qəzəbləndirdi.

Təcrübə göstərir ki, siyasətdə ifrat qərəzkarlıqla, emosional açıqlamalarla bir yerə varmaq mümkün deyil. Hər dəfə marığa yatmış snayperin nişangahına çıxmaq igidlik sayılmaz.

Siyasət soyuqqanlı, şahmatçı təfəkkürlü adamların işidir. Rəqiblərlə qaydalar çərçivəsində mübarizə aparmaq isə siyasi mədəniyyət məsələsidir.

Ərdoğanın Bakıya səfəri, nəhayət, reallaşacaq

Qabil Hüseynliyə görə, bu dəfə onun gəlişini əngəlləyə bilməyəcəklər; BMT baş katibinin də qatılacağı Bakı forumunun Qarabağ üçün də önəmi var...

aktlarını təşkil etmiş dairələr ciddi bir zərbə almış olacaqlar”.

Q.Hüseynli onun da vurğuladı ki, BMT-nin belə bir mühüm tədbirinin məhz Bakıda keçirilməsi Qarabağ məsələsində Azərbaycanın əlini möhkəmləndirən hadisədir: “Ermənistanda bu xarakterli tədbirlər keçirilmir. Azərbaycanda isə artıq neçənci dəfədir ki, bu tipli tədbirlər baş tutur. İndi BMT baş katibinin şəxsən iştirak etdiyi tədbir keçiriləcək. Azərbaycanın seçilməsi bu ölkənin multikultural ənənələri ilə qırılmaz surətdə bağlıdır. Azərbaycanda bir ermənilər istisna olmaqla çoxsaylı milli azlıqlar və xalq arasında hər hansı bir qarşıdurma, hətta bir-birinin xətrinə dəymə kimi hal olmayıb. Multikulturalizmin Azərbaycan modeli deyilən bir model mövcuddur. Bu model hazırda bütün dünyada bir nümunə kimi digər ölkələrə göstərilir. Bu forumun keçirilməsi həm Azərbaycandakı multikultural durumun yüksək səviyyəsinə dəlalət edir, həm Azərbaycanda başqa sivilizasiyalara hörmətin dərəcəsinə göstərir. Bəli, bu, bizim Qarabağ məsələsində beynəlxalq aləmdə əlimizi gücəndirən amillərdən biridir. Dünya görür ki, Ermənistan monoetnik bir ölkədir. Ermənistan ərazisində ermənilərdən başqa heç bir millətin yaşaya bilmədiyi, yaşamasına imkan verilmədiyi dövlətə çevrilib. Ermənistan bu sarıdan da bədbəxt bir ölkədir. Bu faktor Ermənistan sivil dünyanın münasibətində özünü göstərir və göstərəcək”.

□ Etibar SEYİDAĞA

“İnklüziv cəmiyyətlərdə birgə yaşama: çağırış və məqsəd” devizi altında keçiriləcək foruma BMT-yə üzv ölkələrin dövlət və hökumət başçıları, siyasi liderlər, tərəfdaş qurumlar, beynəlxalq və regional təşkilatların nümayəndələri, özəl sektor, incəsənət, media və akademiya yollarının təmsilçiləri, donör təşkilatlar və fondlar daxil olmaqla ümumilikdə 2 minə yaxın qonağın qatılacağı gözlənilir. Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın da sözügedən forumda iştirak etmək üçün Azərbaycana gələcəyi bildirilir.

Qeyd edək ki, son üç ayda Ərdoğanın Azərbaycana nəzərdə tutulan iki səfəri qarşıda Türkiyədə həyata keçirilən terror aktları səbəbindən təxirə salınıb. Türkiyə prezidentinin budəfəki səfərinin baş tutub-tutmayacağı bu baxımdan diqqət mərkəzindədir. Bu barədə “Yeni Müsavat”a danışan politoloq Qabil Hüseynli bildirdi ki, İndiyə qədər nəzərdə tutulan, bəlli terror hadisələrinə görə təxirə salınan iki səfər yüksək səviyyəli ikitərəfli strateji görüş üçün nəzərdə tutulmuş səfərlər olub: “Ona görə Ərdoğanın hər iki səfərini pozmaq, bu səfərlərdə müəyyən qərarların qəbulunun qarşısını almaq üçün məlum terror aktları törədildi. Budəfəki səfər isə BMT tədbirində iştirak üçün səfərdir. Bu baxımdan, böyük ehtimalla, Ərdoğanın qarşıdakı səfərinə mane olunmayacaq. Məsələ burasındadır ki, bu forum Azərbaycanın artan nüfuzunu göstərən amillərdən biridir. Burada dünyəvi problemlər, xüsusilə fərqli sivilizasiyalar arasındakı münasibətləri nizama salmağın yolları müzakirə ediləcək. Bu forum çox əhəmiyyətli və ölkələr üçün mühüm önəm daşıyacaq bir tədbirdir. Fərqli dinlərin, fərqli mədəniyyətlərin arasındakı münasibətlər bir müsəlman ölkəsi olan Azərbaycanın paytaxtında müzakirə edilir. Bura müxtəlif ölkələrin dövlət başçıları, o cümlədən Türkiyə prezidenti də gələcək. Ərdoğanın gəlişinə mane olmaq bu dəfə çətin olacaq. Bu, əsas onunla bağlıdır ki, həm İŞİD-in, həm

də PKK-nın, demək olar, bölgədə belə qırılıb. Uzun müddətdir PKK-ya qarşı aparılan mübarizə mən gümən etmirəm ki, onun hansısa səs doğura biləcək terror əməliyyatını həyata keçirməsinə imkan vermiş olsun. Artıq Türkiyənin təhlükəsizlik qüvvələri ölkədəki bütün situasiyaya ciddi nəzarət edir. PKK-nın isə ölkə ərazisində fəaliyyəti demək olar tam nəzarət altındadır. PKK bir-birinin ardınca çox ciddi məğlubiyyətə düçar edilir. Yəni PKK üzərində tam qələbənin müddət qalmayıb. İŞİD-ə gəlincə, artıq İŞİD tam mühasirədədir. Bölgəyə ABŞ-ın xüsusi təyinatlılarının göndərilməsi davam edir. Artıq yəməni əməliyyatlar çox ciddi fazaya daxil olacaq və İŞİD-in tamamilə yox edilməsi ilə başa çatacaq. Bax bu nöqtəyə-nəzərdən İŞİD-in də hər hansı bir terror əməliyyatı keçirməyə imkanı yox dərəcəsinədir. Bu terror təşkilatının sıralarında çox böyük ruh düşkünlüyü yaşanır, qopmalar, qaçma meyilləri güclənib. Ona görə də təşkilat heç özü-özünə nəzarət edə bilmir, qalsın ki, Türkiyədə hər hansı böyük bir terror

aktını həyata keçirə bilsin. Bu gün Türkiyə sərhədi də ciddi surətdə qorunur. İŞİD-in də əl-qolu, demək olar ki, bağlıdır. Bu nöqtəyə-nəzərdən mən Türkiyə prezidentinin bu dəfə Azərbaycana çox rahat səfər edəcəyi qənaətinə deyəm. Bu səfər baş tutacaq”.

ABŞ -in Yaxın Şərqdə ən böyük müttəfiqi olan Səudiyyə

Ərəbistanı ilə arası dəyə bilər. Amerika mediasının məlumatına görə, ötən ay krallığın xarici işlər naziri Adil əl-Cubeyr ABŞ prezidenti Barak Obamaya məktub təqdim edib. Məlum olub ki, məktub ABŞ hökumətinə açıq şəkildə təhdiddən ibarətdir. Belə ki, Səudiyyə hökuməti bildirib ki, əgər Vaşinqton 11 sentyabr terroruna görə Səudiyyə Ərəbistanı hakimiyyətini ittiham edən qətnamənin Konqresdə qəbuluna mane olmasa, Riyad 750 milyard dollar dəyərində olan Amerika xəzinə hissələrini və digər əmlakını satışa çıxaraçaq.

Amerikanın "The New York Times" qəzetinin məlumatına görə, təhdid öz təsirini göstərmiş və Ağ Ev sözügedən qanun layihəsinin Konqresdə qəbul olunmasının qarşısını almaq üçün lobbifəaliyyətləri başlandı. O da məlum olub ki, Ağ Ev bu qanunun qəbul olunacağı təqdirdə xaricdə yaşayan amerikalıların həyatına təhlükənin artacağını bildirir. O da məlum olub ki, aprelin 20-də Səudiyyə Ərəbistanına səfər edəcək ABŞ prezidenti Barak Obamanın əsas gündəmini məhz bu mövzu təşkil edəcək.

ABŞ-in ən yaxın müttəfiqi ilə münasibətlərini bu qədər zədələyəcək hadisənin səbəbi isə çox ciddidir. Məsələ burasındadır ki, ABŞ-da 11 sentyabr terror aktının araşdırma komissiyası terror hücumunda iştirak edən terrorçuların Səudiyyə

Vaşinqton və Riyad arasında gərginlik - şok gizlilər üzə çıxır

Amerikanın Yaxın Şərqdəki ən yaxın müttəfiqi ilə arası açıla bilər, aprelin 20-də Obama Ərəbistanına gedir, Kral Salmandan 750 milyardlıq təhdid...

Ərəbistanı krallıq ailəsinin bezi üzvləri ilə əlaqələrinin olması faktlarını əldə edib. 2002-ci ildə bununla bağlı 28 səhifəlik məruzə hazırlansa da, bu sənəd

təxminən 15 ilə yaxın Amerika ictimaiyyətindən gizlədilib. Məruzə sənədində Krallıq ailəsi üzvlərinin terrorda əlinin olmasına dair ehtimallar və şübhələr

yer alır. Mediada dəfələrlə bu cür iddialar yer alsada, Ağ Ev bu iddiaları qəbul etməyib. Son olaraq 11 sentyabr olayları ilə bağlı həbs olunmuş Zəkəriyyə

Musa adlı şəxsin "Səudiyyə Ərəbistanı səfirliyi ərazisindən Amerika prezidentinin təyyarəsini vuracaqdıq" deməsi ciddi səs-küyə səbəb olsa da, Ağ Ev bu iddianı "axmaqlıq" adlandırıb. Məhz bu açıqlamadan sonra Konqres 28 səhifəlik məruzəni müzakirəyə çıxarmağa qərar verib.

Doğrudur, iqtisadçı ekspertlər Səudiyyə Ərəbistanının təhdidinin reallaşmasına inanmırlar. Çünki bunu etmək Riyad üçün də ciddi itkilərə səbəb ola bilər. Söhbət həm iqtisadi - maliyyə - və eyni zamanda siyasi zərbdən gedir. Ancaq görünən odur ki, Vaşinqton

gizlədilməsi. Həm də Amerikanın ən yaxın müttəfiqinin terror olayında adının hallanmasına görə mərkəzi hökumətə qəzəblidir.

Qeyd edək ki, Səudiyyə Ərəbistanı İkinci Dünya müharibəsindən sonra ABŞ-in ən yaxın müttəfiqinə çevrilib. Xüsusən də Yaxın Şərqdə Amerikanın yaxın müttəfiqi kimi çıxış edən Krallıq zəngin neft ehtiyatları səbəbindən ABŞ-da maliyyə bazarında böyük ölçüdə paya sahib olub. 2008-ci il dünya böhranı zamanı ekspertlər Krallığın Amerika ərazisində 2 trilyon dollarlıq sərvətinin olduğunu bildirdilər. Hazırda neft qiymətlərinin düşməsi səbəbindən Ərəbistanın neft gəlirləri də azalır. Eyni zamanda son illərdə hərbi xərclərini sürətlə artıran və bir sıra regional münaqişələrdə iştirak edən Riyad ciddi maliyyə itkisi yaşayır. Ancaq bununla belə siyasi fəallığını artırması Krallığın bölgədə siyasi gücünü də artırır.

Ancaq bütün bunların yanında Səudiyyə Ərəbistanı hər zamanı ABŞ-in ən yaxın müttəfiqi olaraq tanınır. İndi isə Vaşinqton köhnə sənədləri açmış krallıq ailəsi üzvlərinin terrorla əlaqələrini üzə çıxarmağa hazırlaşır. Əgər sənədlər yayılsa bu, Riyad üçün ciddi zərbə olacaqdır. Xüsusən də son illərdə Riyada qarşı terroru dəstəkləmək ittihamlarının artması fonunda bu sənədlərin Vaşinqtonda üzə çıxması Krallıq üçün ağır zərbə ola bilər.

□ **Kenan Rövşənoğlu,**
musavat.com

“Qaz kəmərlərini hədəfə almaq Ermənistanı baha başa gələr”

İlham Şaban: “Ermənilər Avropanın enerji təhlükəsizliyini pozmağa cürət edə bilməzlər”

“Dağlıq Qarabağ münaqişəsi alovlanarsa, bu, Azərbaycanın enerji layihələrinə təhlükə yarada və Avropanın enerji təhlükəsizliyini də sual altına ala bilər”. Bu sözləri “Baltimor Jewish Times” nəşrinin sabiq baş redaktoru Mayana Yaffe-Xoffman nüfuzlu “The Washington Times” qəzetində dərc olunmuş məqaləsində qeyd edib. Bu səbəbi nəzərə alan redaktor bildirib ki, ABŞ Dağlıq Qarabağ məsələsində Azərbaycanı dəstəkləmək üçün təcili və qətiyyətli addımlar atmalıdır.

Məqalədə deyilir ki, Azərbaycan Avropa bazarlarına yeni qaz tədarükünü təmin edəcək 45 milyardlıq Cənub Qaz Dəhlizi layihəsində ən mühüm oyunçudur. Bu layihə dünya neft və qaz sənayesində indiyədək həyata keçirilmiş layihələr içərisində, ola bilsin, ən böyüyü və iddialıdır.

Ermənistanın və Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin bu layihəyə bir təhdid olduğunu bildirdi: “Bu yaxınlardakı döyüş əməliyyatları da qaz kəmərlərinin yaxınlığında gedirdi. Əgər kəmərlər hücumu məruz qalsa, bu, işlərin kəskin ləngiməsinə və 7 Avropa hökuməti və 11 şirkət tərəfindən maliyyələşdirilən layihənin dayanmasına gətirə bi-

lən. Bundan başqa, o halda Avropa energetik təhlükəsizliyi də təhlükə altına düşəcək”.

Neft Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri İlham Şaban “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında qeyd edib ki, Ermənistan rəhbərliyinin Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinə təhlükə yaratmaq imkanı olsa da, buna cürət etmək. Çünki əks halda Avropanın təzyiqi ilə üzvlər: “TANAP layihəsi Ermənistan ərazisinə yaxın keçmir, bu baxımdan ona heç bir təhlükə yoxdur. Ancaq burada ümumilikdə, Cənub Qaz Dəhlizi layihəsindən danışmaq olar. Aprelin 2-dən 6-a kimi davam edən müharibənin qızğın vax-

tında erməni generalı Ermənistan rəhbərliyini Abşeronun neft yataqlarını hədəfə almağa çağırıb. General bildirib ki, bizim buna imkanımız çatır, hər cür raketlərimiz var. Ancaq onu deyən insan realıqdan uzaqdır. Onlar qapalı bir şəraitdə yaşayıblar, beynəlxalq siyasətdən anlayışları yoxdur, bilmirlər ki, ümumiyyətlə neft-qaz infrastrukturunu ilə oynamaq onların başına hansı bəlalara gətirə bilər. Ümumiyyətlə, biz əgər əvvəlki təmas xəttini nəzərdə tutsaq, Goranboy ərazisindən keçən borular cəbhə xəttindən cəmi 15 kilometr məsafədə yerləşir. Bunları hədəfə almaq çox

asandır. Ancaq bu qırmızı xətdir və bunu keçmək Ermənilərin Qərbə savaş açması demək olar”.

İlham Şaban nəinki Ermənistanın, Rusiyanın belə enerji layihələrindən uzaq durduğunu və neft-qaz kəmərlərinə təhlükə yaratmaqdan çəkdiyini vurğuladı: “Xatırlayırsınızsa, 2008-ci ildə Rusiya qoşunları Gürcüstan ərazisinə daxil oldular və o ölkənin bütün strateji nöqtələrini hədəfə aldılar və bombaladılar. Hətta Azərbaycanın Gürcüstan ərazisində limanda duran gəmilərini batırmışdılar. Ancaq Azərbaycanın orada heç bir boru kəməri, terminalı, hətta yanacaq qaldırma məntəqəsi belə bundan zərər görmədi. Çünki Rusiya özü bildirdi ki, hara qədər gedə bilər. Adıca Bakı-Subsa boru kəməri Cənubi Osetiyanın bir neçə kilometr yaxınlığından keçir. Onu çox asan yolla partlatmaq olardı. Əgər Rusiya bunu etmədisə, onun forpostu olan Ermənistan Azərbaycanın strateji ixrac kəmərlərini hədəfə alacaq? Bu Ermənistanı həddindən artıq baha başa gələ bilər. Bu Azərbaycan üçün elə də ciddi itki olmaz. Dünyanın çox yerində enerji kəmərlərinin partlatılması baş verib. Orada maksi-

mum 2 boru sıradan çıxır ki, onun da birinin uzunluğu 10,5 metrdir.

Ancaq Ermənistan rəhbərliyi yaxşı bilir ki, hansı həddə qədər irəli getmək olar. Bəzi generalın axmaq şəkildə bəyanatları verməsi isə daxili auditoriyaya hesablanmış çıxışlardır. Ona görə düşünürəm ki, Dağlıq Qarabağ müharibəsinin bu enerji kəmərlərinə heç bir təsiri ola bilməz. Əgər hər hansı təsir olsa belə, təsir əks təsire bərabərdir. Əks təsir isə o boru kəmərlərindən axan neftin təzyiqinə bərabər olar. Yəni, Ermənistan Qərbin 100 atmosfer gücündə təzyiqi ilə üzvlər”.

“Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu isə “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında vurğuladı ki, Qərb bu məsələni nəzərə alaraq Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində maraqlı olmalı və Ermənistanı təzyiqləri artırmalıdır: “Dağlıq Qarabağ müharibəsinin genişlənməsi ehtimalı hər zaman var. Ancaq bu o demək deyil ki, biz TAP və TANAP layihələrini reallaşdırırıqsa, heç bir zaman Ermənistan güc nümayiş etdirməməli-

yik, bu vəziyyətlə barışmalıyıq. Ancaq əgər həqiqətən də bu münaqişə zamanı Azərbaycanın enerji layihələrinə təhlükə yaransa, o zaman Amerika prosesə daha fəal şəkildə müdaxilə edəcək. Təbii ki, belə ehtimallar var, təhlükə gözlənilir. Lakin bu bizim torpaqlarımızı azad etmək imtina etməyimizə səbəb ola bilməz. Burada böyük dövlətlər düşünməlidirlər ki, bu boru xətlərinin təhlükəsizliyini təmin etmək üçün öncə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ədalətli həll etmək lazımdır. Cəbhə bölgəsindəki, vəziyyətdən sonra Qərb bu məsələyə bir qədər ədalətli yanaşdı. İlk dəfə biz Qərbdən eşitdik ki, Dağlıq Qarabağ ətrafındakı 7 rayon boşaldılmalıdır. Getdikcə, bu səslər arta da bilər və Qərbin münaqişənin həlli üçün Ermənistanı təzyiq etməsinə çevrilə bilər. Əgər Ermənistan Qərbin və Azərbaycanın enerji maraqlarına toxunacaq hər hansı diversiya düşünsə, bu, ona baha başa gələcək. O zaman biz müharibəni Ermənistan ərazisinə də keçirə bilmək fürsəti qazanarıq”.

□ **Nərgiz LİFTİYEVƏ**

Dağlıq Qarabağdakı təmas xəttində aprelin ilk günlərində yaşayan hərbi eskalasiya, gözlənilməli kimi, konfliktli dünya gündəmində əhəmiyyətli bir yerə daşdı. Ən önəmlisi odur ki, 4 günlük savaşa işğalçı ölkə ilə işğala məruz qalan ölkənin hərbi qüdrəti, Azərbaycanın lazım gələrsə, öz ərazilərini asanca azad edə biləcəyi haqda beynəlxalq birlikdə bitkin bir rəy formalaşdırma bildi.

Yerli və xarici siyasi analitiklər 2-5-də aprel qısamüddətli toqquşmanın yaratdığı yeni situasiyanı və onun mümkün nəticələrini şərh etməkdə davam edirlər.

"Vaşinqtonda ABŞ və Azərbaycan prezidentlərinin gözlənilən görüşünü sabotaj etmək üçün ermənilərin başladığı təxribat Azərbaycanın xeyrinə yekunlaşdı. Azərbaycan ön cəbhədə əhəmiyyətli irəliləyişə nail oldu. Ermənistan isə əmin oldu ki, Rusiya onu ən zəruri məqamda köməksiz qoya bilər". Bu sözləri KAFKASSAM Strateji Tədqiqatlar Mərkəzinin (Ankara) direktoru Hasan Oktay 4 günlük müharibəni rusdilli vesti.az-a şərh edərkən deyib.

Onun sözlərinə görə, Vaşinqtonda IV Nüvə Təhlükəsizliyi Sammitində iştirakdan imtina edən Rusiya bu tədbiri özünə qarşı qəsd kimi qiymətləndirib ki, bu da yanlış olub: "Gözlənilirdi ki, sammit çərçivəsində Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin də görüşü olsun. Rəsmi Moskva da belə bir görüşdən yana əndişəli idi. Və görüşün gözlənilməsi məqamında Dağlıq Qarabağda atışma başladı. Bu da istər-istəməz belə fikir yaradır ki, baş verənlərin arxasında Rusiya dayanır. Təmas xəttindəki döyüş əməliyyatları zamanı Rusiya Qarabağ konfliktinə nəzarəti itirməmək üçün susqunluğunu saxlayırdı. Sonra isə atəşkəslə bağlı müdaxilə elədi".

"Azərbaycan ön cəbhədə əhəmiyyətli irəliləyişə nail oldu. Ermənistan isə öz növbəsində əmin oldu ki, Rusiya onu ən zəruri məqamda köməksiz qoya bilər. Son olaylardan sonra Ermənistan Dağlıq Qarabağa nəzarəti saxlamaq üçün silahlanma

xərclərini artırmalı olacaq. Bu isə, təbii ki, onsuz da acınacaqlı durumda olan ölkə iqtisadiyyatında özünü neqativ şəkildə göstərəcək. İqtisadi durumun ağırlaşması nəticəsində olan-qalan əhali də ölkəni tərk edəcək. Ölkədəki iqtisadi çətinlikləri önləmək, vətəndaşlarının zədələnmiş psixikasını müəyyən qədər düzəltmək üçün gələcəkdə Ermənistan hərbi əməliyyata əl ata bilər. Əks təqdirdə Ermənistanın iqtisadi çöküşü qaçılmazdır" - türkiyəli politoloq əlavə edib.

Bu arada ATƏT-in Minsk Qrupunun iki həmsədr ölkəsi - ABŞ və Rusiya xarici siyasət idarələri başçıları - ABŞ dövlət katibi Con Kerri və Rusiya XİN başçısı Sergey Lavrov qısa müddətdə ikinci telefon danışıqı zamanı növbəti dəfə Dağlıq Qarabağdakı vəziyyəti müzakirə ediblər.

Sülh danışıqları tarixində bu, ilk belə haldır. Söhbətin detalları açıqlanmasa da, görünür, telefon danışıqını Qarabağ münaqişəsi zonasında yeni və daha geniş miqyaslı müharibə təhlükəsi zəruri edib. Çünki 4 günlük müharibə göstərdi ki, münaqişənin nizamlanmasında tezliklə real irəliləyiş əldə olunmasa, böyük savaş qaçılmaz olacaq. Bu isə Qərb (ABŞ) və Rusiya üçün də proqnoza yatmayan nəticələrə gətirə, onların bölgədəki köklü maraqlarını təhlükə altına sala bilər.

Başqa yandan, həlli tapılmamış Ukrayna və Suriya böhranları fonunda şimal qonşumuzun öz sərhədləri yaxınlığında daha bir qaynar münaqişə ocağı istəməməsi məntəqlidir. İstisna deyil ki, Kerri və Lavrov bu üzdən müəyyən diplomatik zondaj həyata keçiriblər.

Qarabağ mövzusu ABŞ və Rusiyanın ortaq gündəminə gətirilir?

Kerri və Lavrov arasında intensivləşən telefon zənglərinin pərdəarxası, "5 rayon" söhbətinə Amerika da qoşulur? **Türkiyəli analitik:** "Ermənistan əmin oldu ki, Rusiya onu ən zəruri məqamda köməksiz qoya bilər"; rusiyalı politoloqdan Azərbaycana dəstək...

Hasan Oktay

Moskva və Vaşinqton arasında intensivləşən telefon zənglərinin daha bir motivi Moskvanın Qarabağa dair hansısa həll planının detallarının müzakirəsi ilə də bağlı ola bilərdi. Xatırladaq ki, prezident Vladimir Putinin etibarlı şəxslərindən (danışman) olan politoloq Sergey Markov ilin sonunadək Dağlıq Qarabağ ətrafındakı 5 rayonun geri qaytarılacağı haqda bu günlərdə sensasion açıqlama vermişdi...

Qarabağ uğrunda savaş isə indi həm də informasiya meydanında, təbliğat və əks-təbliğat müharibəsi ilə aparılır. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycan ordusu aprel əməliyyatları zamanı Dağlıq Qarabağda deyil, sırf onun ətrafındakı ərazilərdə işğaldan təmizləmə əməliyyatları apararsa da, düşmən tərəfinin təbliğat maşını bunu dərhal dünyaya "Arsaxa təcavüz" kimi təqdim edib beynəlxalq birliyi çaşdırmağa çalışdı və çalışmaqda davam edir. Xüsusən də Rusiya ictimai auditoriyası

Maksim Şevçenko

belə yalanlarla güclü şəkildə "yemləndi".
Əfsus ki, Rusiyada ermənilərdən iki dəfə böyük olan diasporumuz ermənilərin bu təxribatları önləmək işində sınaqdan çıxma bilmədi. Amma nə yaxşı ki, rusların öz içində bu yalanları faş edənlər var - rusiyalı tanınmış şərhçi, prezident yanında İnsan Haqları Şurasının üzvü Maksim Şevçenko kimi.

"Hərbi əməliyyatlar Rusiya mediasında əks olunduğu kimi Dağlıq Qarabağda getməyib. Düzdür, ola bilər ki, ora raket düşüb, lakin əsas əməliyyatlar işğal olunmuş rayonlarda aparılıb". Bu sözləri o, "Exo Moskva" radiosuna müsahibəsində deyib (Axar.az). "Dağlıq Qarabağda gərginliyin artması barədə nə düşünürsünüz" sualına Şevçenko belə cavab verib: "Mən Dağlıq Qarabağ xaricindəki Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal olunan 7 rayonu xatırlatmaq istəyirəm. Bu, artıq Dağlıq Qarabağ məsələsi deyil. Ermənilər bu bölgəni Dağlıq Qarabağın təhlükə

antlar erməni radikallarından başqa heç kimə lazım deyil və heç kəs bunu istəmir. Hətta sadə ermənilərə belə bu lazım

kəsizlik zonası hesab edirlər. Bəzi hallarda hərbi təhlükəsizlik strategiyası baxımından razılaşmaq mümkündür. Lakin bu, artıq Dağlıq Qarabağ məsələsi deyil. Çünki ermənilər oradan azərbaycanlıları qovublar. Hərbi əməliyyatlar Rusiya mediasında əks olunduğu kimi, Dağlıq Qarabağda getməyib. Düzdür, ola bilər ki, ora raket düşüb, lakin əsas əməliyyatlar işğal olunmuş rayonlarda aparılıb".

Onun sözlərinə görə, Ermənistan Dağlıq Qarabağ ətrafı rayonlardan qoşunlarını çıxartmalı, Qarabağ zonası Azərbaycanın nəzarəti altında silahsızlandırılmalıdır. "Bu silahsızlandırmanı beynəlxalq sülhməramlılar həyata keçirə bilər. Daha sonra qaçqınların doğma evlərinə qayıdışı təmin olunmalıdır", - deyərək qeyd edib.

Ekspert vurğulayıb ki, həm azərbaycanlı qaçqınlar evlərinə qayıtmalı, həm də münaqişə yarananda Azərbaycanın müxtəlif yerlərində yaşayan ermənilər geri gəlməlidirlər: "Təbii ki, bu onların öz istəklərinə bağlıdır. Bilirəm ki, bu proses çətin, amma humanitar təşkilatlar bu istiqamətdə işləyə bilərlər". Onun qənaətinə, Dağlıq Qarabağın statusunun müəyyən edilməsi sonuncu mərhələdir: "Anlayıram ki, bu mərhələ işin ən çətin qismidir. Burada üç variant var: birincisi, Azərbaycanın tərkibində muxtariyyət; ikincisi, Azərbaycandan kənar müstəqil dövlət; üçüncü variant - Qarabağın Ermənistanla birləşdirilməsi. Lakin fikrimcə, ikinci və üçüncü vari-

deyil. Bəzən Qarabağla bağlı Kırım variantını irəli sürürlər. Amma bunlar tamam fərqlidir. Çünki Qarabağda etnik təmizləmə olub. Yəni belə bir vəziyyətdə Qarabağın başqa dövlətə qoşulması mümkünsüzdür və cəfəngiyatdır".

Şevçenko hesab edir ki, ermənilər qəbul etmək istəməsələr də, Qarabağın Azərbaycanın tərkibində muxtariyyət alması daha münasib və rahat yoldur: "Doğrudur, buna ABŞ-dakı erməni elitası razı deyil. Əbəs yerə deyil ki, indi Dağlıq Qarabağda tez-tez "bu yolu Amerika ermənilərinin pulu ilə qurub" yazılan lövhələrə rast gəlinir. Amma hər şeyə rəğmən, məsələni həll etmək lazımdır. İndiyədək Dağlıq Qarabağ və ətraf yeddi rayon işğal olunub. Bu ərazilərdə infrastruktur dağıdılıb, yerində xarabalıqlar yaranıb. Bu məsələdən tək çıxış yolu münaqişəni həll etməkdir". Ekspert onu da qeyd edib ki, Dağlıq Qarabağın statusu yalnız bütün azərbaycanlılar öz evlərinə qayıdandan sonra həll edilməlidir.

Azərbaycan üçün isə hazırda ən vacibi onun öz haqq savaşını Dağlıq Qarabağdakı dinc sakinlərə qarşı deyil, ən əvvəl işğal altındakı ətraf 7 rayon uğrunda aparmaq olması haqda dünyada düzgün rəy formalaşdırmaqdır. İnsan haqlarının həlledici olduğu XXI əsrdə bunun böyük əhəmiyyəti var. Əks təqdirdə hərbi qələbəmiz bir anda sıfırlana, hətta separatçı quruma beynəlxalq dəstək gələ bilər.

Türk fermer Rusiyanın təhlükəsizliyini "təhdid edir"

Akçay Emre: "Mən dövlət deyiləm, siyasətçi deyiləm, niyə buna görə mən cavab verməliyəm?"

Moskva ilə Ankaranın münasibətləri gərginləşəndən bu yana 20 ildən çoxdur Rusiyada yaşayan, burada işini və ailəsini quran Akçay Emrenin günü qara olub. İş yeri yoxlanmağa, özü isə polis tərəfindən mütəmadi saxlanılmağa başlayıb. Sonda isə Rusiyada yaşamaq icazəsi ləğv edilib.

Ona deyiblər ki, bəs gerek ölkədən çıxasan. Türkiyənin Rusiya təyyarəsini vurmasından sonra ilk dəfə yol polisi onun maşını saxlayanda həтта soruşub: "Təyyarəmizi niyə vurdunuz?"

"Mən dövlət deyiləm, siyasətçi deyiləm, niyə buna görə mən cavab verməliyəm axı", - deyə gileyənən Akçay indi təkçə həyat yoldaşı və 16 yaşlı oğlundan yox, həm də min bir əziyyətlə yaratdığı fermasından ayrılmalıdır.

Rusiya gəlib burda iş qurmağı Akçaya 1992-ci ildən Moskvada dəri gödəkçə alveri edən dayısı məsləhət görüb. O da məsləhətə qulaq asıb. 1994-cü ildə Antaliyadan Moskvaya gələrək burada çörək sexi açıb. Özünün dediyinə görə, işi yaxşı gedirmiş. Sexi günə 25 min çörək bişirmiş. İki il sonra dostlarının dəvəti ilə Kominin paytaxtı Sıktı-kara gəlib, işini burda davam etdirir. Ancaq 1998-ci il böhranından sonra işi zəifləyir və sexini bağlamalı olur. Bir müddət sonra maldarlığa başlayır. Torpaq icarəyə götürür, köhnə avadanlıq alıb təmir etdirərək ferma qurur. Akçay burada mal-qarasını sayını 60 başa qədər artırır. İlin sonunadək bu rəqəmi 100-ə çatdırmağı planlaşdırmış. Lakin "Su-24" təyyarəsinin vurulması ilə onun da planları alt-üst olur.

Rusiyada yaşamaq icazəsini Akçay 2005-ci ildə alıb. Qanuna uyğun olaraq, beş ildən bir yeniləyib. Sonuncu dəfə isə yaşayış icazəsini 2015-ci ildə yeniləyib. Yeni əslində 2020-ci ilədək ölkədə qalmaq icazəsi var. Lakin ötən il dekabrın 4-də Miqrasiya Xidmətinin Komi İdarəsinə Federal Təhlükəsizlik Xidmətindən məktub gəlir ki, bəs sən demə Akçay Emrenin fəaliyyəti Rusiyanın təhlükəsizliyinə təhdid təhdid. Ona görə də onun Rusiyada yaşamaq icazəsi ləğv olunmalıdır.

"Son dörd ayda yol polisi məni mütəmadi saxlayır", - deyərək Akçay köhnə "Fiat" avtomobilini göstərərək deyir: "Əvvəlcə vurulmuş təyyarə barədə soruşurlar, sonra nömrənin çirkli olduğunu söyləyirlər. Razılaşmayıb, təmiz olduğunu deyəndə isə deyirlər "Qışqırma!". Bir dəfə məni guya maşını bir nəfərin üstünə sürməkdə ittiham etdilər. Deyirəm, maşında videoregistrator var, gəlin baxın, o saat deyirlər "Qışqırma!" Çox pis oluram" - Akçayın səsi get-gədə alçalır.

"Su-24"ün vurulmasından bir neçə gün sonra Federal Təhlükəsizlik Xidməti, Federal Miqrasiya Xidməti və "Ros-selxoznadzor" nümayəndələrindən ibarət böyük bir təftiş qrupu onun fermasını yoxlamağa gəlir. Yoxlama fermanının hasarının bir yerində dəlik və saxlanılan itin sənədinin olmadığını aşkarlayır. Akçayın sözlərinə görə, Komidə elə fermanlar var heç hasarı yoxdur. İt isə onun deyil, sadəcə, yazığı gəldiyi üçün bəsləyir. Yoxlama nöqsanların aradan qaldırılması üçün ona vaxt da verməyib. Çünki belə hesab edib ki, bu pozuntular vətəndaşların təhlükəsizliyi üçün təxirəsalınmaz təhdiddir. Ardınca Miqrasiya Xidməti onun yaşamaq icazəsini tələsik ləğv edib. Akçay məhkəməyə şikayət etsə də, məhkəmə də belə qənaətə gəlib ki, onun fəaliyyəti Rusiya Federasiyasının təhlükəsizliyinə təhdid doğurur, ona görə də Miqrasiya Xidməti haqlıdır.

Akçay armudu stəkandakı çayından bir qurtum alıb deyir ki, qərardan apelyasiya şikayəti verib. Amma ölkədən zorla çıxarılacağı barədə xəbərdarlığı nəzərə alaraq, hər ehtimala qarşı İstanbula biletini də alıb.

Səhid anası Gülbikə Səmədova prezidentdən və hüquq-mühafizə orqanlarından kömək istəyir. Şəhid anası "Yeni Müsavat"a məktubunda yazır ki, Şirvan Telekomunikasiya Qovşağının təsərrüfat müdiri Mobil Azayev sənədlərlə onlara məxsus olan torpaq sahəsini zəbt edib: "Oğlum Taleh Şahbala oğlu Səmədovu torpaqlarımız uğrunda qurban vermişəm.

Qarabağ uğrunda gedən döyüşlərdə 1993-cü il avqustun 23-də Taleh itkin düşdü. Bu günə kimi oğlumun öldü-qaldısından xəbər yoxdur. Zəhmətlə dolanan ailə olmuşuq. 8 övladım olub. İndiyə kimi bir dəfə də olsun şəhid anası kimi heç bir dövlət idarəsinin qapısını döyüb torpaq, ev istəməmişəm. Ötən illər ərzində 6 sot torpaq veriblər. Həmin torpaq Şirvan şəhərinin o biri başındadır. Heç gedib-gəlmək də olmur. Balaların öz zəhmətləri ilə işləyib dolanıblar. Qonşuluqda yaşayan şəxsədən 6 sot torpağı aldıq ki, orada ev tikib nəvəmi evləndirək, öz evi olsun. Əlimizdə torpağın kupçası da var. Amma aldığımız yerin qonşusu, Şirvan Telekomunikasiya Qovşağında təsərrüfat müdiri işləyən Mobil Azayev deyir ki, yer mənimdər, sizi burda ev tikməyə qoymayacağam".

Şəhid anası prezidentə, daxili işlər naziri və baş prokurora müraciətlə yazır: "Hər an qanlı cinayət baş verə bilər. Mobil Azayev kimə arxayındısa bilmirəm. Ona görə də sizlərə müraciət edərək xahiş edirəm ki, araşdırılsın, ortaya çıxarılsın ki, Mobil Azayev hansı əsasla kəsib, zülm-zillətlə yaşayan camaatın torpağını zəbt edib? Kimdir, hansı dələduzduz ona saxta sənəd düzəldən? Həmin şəxs tapılsın və qanun qarşısında cavab versin".

Şirvanda məmur şəhid ailəsinin torpağını zəbt edib

Gülbikə Səmədova: "Şirvan Telekommunikasiya Qovşağının rəisi Mobil Azayev kimə arxayındır?"

Şəhid anasının məktubunda oxşar situasiya ilə üzləşən digər qonşusu Babalı Bayramovun da torpaq sahəsinin qanunsuz olaraq eyni məmur tərəfindən zəbt edilməsindən söhbət açılır: "Babalı Bayramov hərbi xidmətdə 2 qrup əlil olub. 5 nəfərdən ibarət ailə üzvü var. O, 29.12.1989-cu ildə C.Qaryağdıoğlu küçəsi 17-də yerləşən boş həyətyanı torpaq sahəsini Əli Bayramlı XDS-nin qərarı ilə alıb. Arxivdə sənədlərin köçüyü də var. Oğlum Vahid Səmədovun üzləşdiyi qoçuluq, özbaşnalıq onun da başına gəlib. Mobil Azayev gedib Sabirabad rayonu, Beşdəli kəndində yaşayan bacısı Nazlı Həsənşah qızı Azyevanın adına saxta sənəd alıb ki, torpaq onunundur. Babalı Bayramov məhkəməyə müraciət etdi və məlum oldu ki, Azayevin sənədi saxtadır, arxivdə heç

bir köçüyü yoxdur. Babalı Bayramovun isə bütün qanuni sənədləri var. Hələ o vaxt məhkəmədə Mobil Azayev ona deyib ki, kifayət qədər pulum var, sənənin nəyin var? Hara lazımdısa pul verib sənənin yerini əlindən alacağam. Yerli məhkəmənin o vaxtkı sədri Qurban Hacıyev hərtərəfli araşdırma aparıb sənəda ədalətli qərar çıxarmışdı. Torpağın Babalıya məxsus olduğunu təsdiqləmişdi. Mobil Azayev Apelyasiya Məhkəməsinə şikayət verdi. Apelyasiya Məhkəməsinin hakimi Əhməd Nurməmmədov qərarında yazıb ki, cavabdeh Nazlı Həsənşah qızı Azyeva iddiaçı Babalı Bayramovun istifadəsinə verilmiş torpaq sahəsinin boş qalmasından istifadə edərək həmin ərazini hasara almış və orada yardımçı tikililər inşa etdirib. Nazlı Azyeva həmin işlərin gö-

rülməsi üçün əsas kimi Əli Bayramlı şəhər XDS İcraiyyə Komitəsinin 24 iyul 1991-ci il tarixli 10 sayılı iclasın 275 nömrəli protokol qərarından çıxarılan tarixsiz və nömrəsiz kserosurətinə, həmin qərara əsasən XDS İcraiyyə Komitəsi tərəfindən verilmiş, verilmə tarixi göstərilməyən çıxarışa əsaslanmışdır. Bu cümlələr hakim Əhməd Nurməmmədovun qəbul etdiyi qərarında açıq şəkildə qeyd olunduğu halda Babalının haqqı tapdandı. Hakim Əhməd Nurməmmədov ən böyük ədalətsizliyə imza ataraq özünü ifşa edən qərar verdi. Həmin qərarı hazırda Ali Məhkəmənin hakimi işləyən Əhməd Nurməmmədovun dəstəyi ilə Ali Məhkəmə qüvvədə saxladı. Mobil Azayev hüquq sənədlərlə Babalya məxsus torpağa sənəd ala bilmir və qanunsuz olaraq hələ də zəbt altında saxlayır. İndi də üstünə "satılır" elanı vurub. Bu adam torpaqları zəbt edir ki, satıb pula çevirsin".

Şəhid anası prezidentdən xahiş edir ki, hüquq-mühafizə orqanlarına Mobil Azayevə saxta sənəd vermisi şəxslərin ciddi cəzalandırılması üçün göstəriş versin: "Biz dövlətimizin gücünə inanırıq və əminik ki, haqqımız tez bir zamanda bərpa olunacaq".

Q. E. HÜSEYNOV
P.S. Qarşı tərəfi də dinləməyə hazırıq.

Xaricdə təhsillə bağlı yeni strategiyanın detalları açıqlandı

Aprelin 16-da Təhsil Nazirliyinin KİV nümayəndələri üçün təhsil sahəsində təşkil etdiyi maarifləndirici təlimlər başa çatıb.

Musavat.com-un əməkdaşının verdiyi xəbərə görə, aprelin 14-dən başlayan təlimlərdə nazirliyin əməkdaşları tərəfindən media işçilərinə təhsillə bağlı aktual mövzularda məlumatlar verilib, jurnalistləri maraqlandıran suallar cavablandırılıb, təkliflər dinlənilib. O cümlədən ümumtəhsil və məktəbəqədər müəssisələrdə, ali məktəblərdə təhsil haqqı, sağlamlıq imkanı məhdud olan şagirdlərin evdə təhsil alması, məktəblərdə aparılan təmir-bərpa işləri, audit yoxlamalarının nəticələri, gənclərin xaricdə, əcnəbi tələbələrin isə ölkəmizdə təhsili və digər mövzularda çıxışlar dinlənilib.

Azərbaycanda həyata keçirilən xaricdə təhsil proqramının dayandırılması məsələsinə də aydınlıq gətirilib. Qeyd edək ki, bu günlərdə təhsil naziri Mikayıl Cəbbarov mətbuata açıqlama verərək bildirmişdi ki, bu il proqramın həyata keçirilməsi dayandırılır və artıq proqramın

Təhsil Nazirliyinin təlimi başa çatdı

yeni formatı hazırlanır. Nazirin bu açıqlaması ictimaiyyətdə bir-mənəli qarşılanmamışdı.

Təhsil Nazirliyinin Xaricdə təhsil və əcnəbi tələbələrlə iş üzrə sektorunun müdiri Nicat Musayev təlim zamanı açıqlama verib. Nazir rəsmi bildiriş ki, 2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xaricdə təhsili üzrə Dövlət Proqramının icrası başa çatıb və yeni proqram layihəsi ilə bağlı müəyyən məsləhətləşmələr aparılır: "Hökumət mövcud proqramın nəticələrini təhlil edib. Yeni proqramda əlavə prioritetləri əhatə etmək üçün 1 illik fasilə verilib. Yeni proqramda iki istiqamət

nəzərdə tutulub. Bunlardan biri odur ki, xaricdə magistr və doktorantura prioritet götürüləcək. Digəri isə əcnəbi professorların yerli ali təhsil müəssisələrinə cəlb edilməsidir".

Təlimlərin sonunda Təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov da çıxış edib. Nazir müavini bildiriş ki, Təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası çərçivəsində mühüm işlər görülür: "Əsas məqsəd odur ki, təhsil prosesi şəffaf, məktəblər arasında münasibətlər sıx olsun. Təhsil daim yenilənən, təkmilləşən sistemdir. Əgər təhsil gələcəyimizdirsə, bu sahədə hazırlanan kadrların rəqabətə da-

vamlı olması üçün mühüm işlər görülməlidir".

Təhsil sahəsindəki müsbət dəyişikliklərin ictimaiyyət tərəfindən maraqla qarşılandığını deyən nazir müavini təlimlərin media və təhsil əlaqələrinə müsbət təsir göstərəcəyinə ümidvar olduğunu bildiriş: "Informasiyanı vaxtında əldə etmək, düzgün şəkildə işıqlandırmaq medianın vəzifəsidir. Bu da şərəfli və mürəkkəb vəzifədir. İnanıram ki, bu təlimlərin keçirilməsi informasiyanın cəmiyyətə düzgün şəkildə çatdırılmasında faydalı olacaq".

Daha sonra nazir müavini Firudin Qurbanov media nümayəndələrini təlimi uğurla başa vurduqları üçün təbrik edib, onlara gələcək işlərində uğurlar arzulayıb, onlara sertifikatlar təqdim edib.

Xətilədaq ki, təlimlərin keçirilməsində əsas məqsəd təhsil sahəsində görülən işlərin ictimaiyyətə çatdırılması, maarifləndirmə tədbirlərinin aparılması, media ilə səmərəli əməkdaşlığın qurulmasıdır. 3 günlük təlimlərdə müxtəlif televiziya kanalları, qəzet və xəbər agentliklərini təmsil edən 25 jurnalist, o cümlədən "Yeni Müsavat"ın əməkdaşı iştirak edib. Təlim müddətində jurnalistlər arasında müxtəlif viktorinalar və əyləncəli oyunlar keçirilib.

Q. Xəlida GƏRAY

Son iki gündə Yaponiyanın cənubunu silkələyən zəlzələlər nəticəsində həlak olanların sayı 41 nəfərə çatıb. İki mindən çox insan xəstəxanalara yerləşdirilib və onlardan 170-nin vəziyyəti çox ağırdır. Xəbər verdiyimiz kimi, ötən gecə Yaponiyanın cənub-qərbinə silkələyən silsilə zəlzələlər baş verib və onlardan ən güclüsü 7,3 bal gücündə olub. Təbii fəlakət nəticəsində çoxsaylı dağıntılar və torpaq sürüşmələri qeydə alınıb.

artıq sökülməlidir. Çünki onlar zəlzələyə dözməz. Həmçinin, fərdi şəkildə necə gəldi tikilən evlərin də zəlzələyə dözümlülüyü yoxlanmalıdır”.

Tikinti məsələləri üzrə ekspert Nürət İbrahimov isə “Yeni Müsavat”a açıqlamasında qeyd etdi ki, Yaponiya-

torpaq evlərdir, qədimdən tikilən evləridir. Bu ölkələr o qədər də seysmik zona sayılmadığından evlərin tikintisində tələblər də güclü deyil. Bu ölkələrdə seysmik tələblər 8 bal səviyyəsindədir. Ona görə, də orada güclü təkanlar olduğu zaman tələfat da çox

Yapon mühəndisliyinin möcüzəsi

Dəhşətli zəlzələdən ölkənin 41 ölü ilə çıxmasının sirri nədir? Ekspertlər səbəblərə aydınlıq gətirir; “Bakıdakı yeni binaların hamısı 9 bal gücünə hesablanıb, ancaq...”

Meteoroloqların məlumatına görə, zəlzələnin aftershokları hələ də davam edir. Axtarış-xilasatmə əməliyyatlarında özünü müdafiə qüvvələrinin, polis və yanğınsöndürmə idarəsinin 20 mindən çox əməkdaşı iştirak edir.

Yaponiyanın asfalt yolların belə darmadağın olduğu güclü zəlzələdən belə az tələfatla, cəmi 41 nəfərin ölümü ilə çıxması heyrət doğurmaya bilməz. Çünki eyni zəlzələ qonşu İran və Türkiyə dövlətlərində, İndoneziyada baş verdiyi zaman minlərlə insan həlak olmuşdu. Bəs, görəsən, ildə bir neçə dəfə təbii fəlakətlə üzləşən bu ölkəni zəlzələlər qarşısında dözümlü edən nədir? Yapon mühəndisliyinin sirri nədedir ki, orada hündürmətbəli binalar bu cür güclü zəlzələdə dağılmır? Allah göstərməsin, eyni balda zəlzələ Azərbaycanda olsa, nə baş verər?

AMEA Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin baş direktoru Qurban Yetirmişli “Yeni Müsavat”ın suallarına cavab verərkən bildirdi ki, Yaponiyada evlər xüsusi texnologiya ilə tikilir və orada tikililərə qoyulan seysmik tələblər həddindən artıq sərtir: “Zəlzələ zamanı insanların ölümünə səbəb olan birinci faktor tikililərin uçması və insanların dağıntılar altında qalmasıdır. Bu baxımdan Yaponiyanın özünün tikinti üzrə xüsusi texnologiyaları var. Orada binaları elə tikirlər ki, maksimum dərəcədə seysmiklik davamlı olsun. Ona görə də, orada tələfat az olur. Onlar binaları zəlzələ dalğasının təsirinə uyğun olaraq, elə konstruk-

siya üzrə qururlar ki, tərpəniş zamanı dağılmasın. Mən dəfələrlə yapon seysmoloqlarla bu barədə müzakirələr aparmışam. Onlar hətta deyirlər ki, binanın altına “purjin” və elə bir təbəqə qoyurlar ki, dalğaları ötürür. Bunlar ilk növbədə binaların zəlzələyə davamlılığını artırmaq üçündür. İranda da dəfələrlə olmuşam. Evlərin əksəriyyəti torpaqdan, çiy kərpicdən tikilib. Damlar isə torpaqdan, samandan ibarətdir. Digər tərəfdən ailələri də çoxuşaqlıdır. Bəzən bir dam altında 8-10 nəfər yaşayır və ev uçanda hamısı həlak olur. İnsan tələfatının artması da bundan irəli gəlir”.

Azərbaycanda binaların zəlzələyə davamlılığına gəlincə, Q.Yetirmişli bildirdi ki, ölkəmizdə buna nəzarəti FHN-in Tikintiyə Nəzarət Agentliyi həyata keçirir: “Binaların hamısı bu qurum tərəfindən yoxlanılır və qəbul olunur. Elə binalar var hələ də qəbul olunmayıb, hətta qaz da verilməyib. Yüzlərlə binaya bu agentlik rəy verməyib ki, tikinti normativlərinə uyğun deyil. Səbəb isə ya binanın tikilişinin layihədən kənara çıxmasıdır, ya da tikinti materiallarının keyfiyyətsiz olmasıdır. Bu baxımdan Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən bu məsələlərə ciddi nəzarət olunur. Biz indi alman mütəxəssisləri ilə həm keçmiş, həm də yeni tikililərin qiymətləndirilməsi ilə bağlı bir layihəyə başlamaq istəyirik. O zaman mən daha əminliklə deyə bilərəm ki, hansı binaların istismar müddəti bitib, hansı binalar zəlzələyə daha davamlıdır. Təbii ki, yüz il bundan öncə tikilmiş binalar

da evlər daha çox metal konstruksiya ilə tikilir və zəlzələ zamanı sürüşsə də, dağılır: “Yaponiya seysmik zonadır. Orada hər il güclü zəlzələlər olur. Bu səbəbdən Yaponiyada evlərin tikintisində seysmik tələbat çox güclüdür. Təxminən 9-10 bal səviyyəsindədir. Orada tikilən binaların çoxu metal konstruksiya ilə tikilmiş evlərdir. Hansı ki, zəlzələ zamanı sürüşə bilər, ancaq dağılma ehtimalı çox azdır. Ona görə də tələfat az olur. Türkiyədə İranda isə evlərin çoxu

olur. Azərbaycanda isə əvvəl seysmik tələb 8 bal idi, sonuncu güclü zəlzələdən sonra 9 bala qaldırıldı. Yeni tikilən binalar hamısı 9 bal gücünə hesablanmış binalardır. Allah Azərbaycandan uzaq etsin, əgər bizdə belə bir zəlzələ olsa, yəqin ki, köhnə binaların dağılma ehtimalı daha çoxdur. Bu binaları Fövqəladə Hallar Nazirliyinin xüsusi institutu yoxlayır və Bakıda nə qədər belə binanın olması haqda onlar daha dəqiq məlumat verə bilirlər”.

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Qayğanaq söhbəti bitməyincə...

Sevinc TELMANQIZI
s.qurbanova@gmail.com

Hər dəfə adama hansı ölkədə yaşadığını unudurlar. Baxırsan yan-yörənə, qayğı içində boğulan qonum-qonşuna, qohumlarına, dostlarına... Sonra da mətbuatda bezi məmurların, deputatların çıxışları gəlir qabağına. Tam paradoks. Amneziyaya uğramış xəstə misali “mən hardayam, kiməm, bundan öncə hansı həyat yaşamışam” suallarının əlində əsir qalırsan.

Az qala elə gün yoxdur ki, binaların damı üstünə insanlar çıxıb özünü atmasın. Azyaşlıların intiharını, vəhşi atanın qətli E Borc içində boğulan ailə başçısının öz evinə od vurmaları. Daha nəyi sadalayım? Vərəqləyin qəzetləri, saytları... özünü oxuyacaqsız.

Amma bunların fonunda xoruz səsi eşitməmiş açıqlamalar verilir. Elə bilirsən, bir-birilə bəhşə giriblər. Kim daha absurd həddinə çatdıracaq? Plankanı qaldırıdınca qaldırırlar.

Məsələn, ombudsman Elmira Süleymanova deyir ki, “bizə valideynin mərc oyununda uşağını necə uduzmağı haqqında məlumat daxil olur”. Gözümüz hədəqəmizdən çıxır, dəhşətə gəlir, “iki əl bir baş” dərin fikirlərə dalırıq.

Az keçmir Hadi Rəcəbli ənənəvi havasında danışır. Deyir ki, bezi gəlinlər qab yuya, yumurta bişirə bilmirlər. Əlavə edir ki, bezi oğlanlar da var ki, əlini əlinin üstünə qoyub oturub, ailənin sahibliyi qədindədir. Gülüşən gülüşür, qayğanaq bişirə bilməyən qızlar məsxərəyə qoyulur. Komitə sədrinin dediyindən belə məlum olur ki, elə boşanmalara da bu nəsnə yardım edir. Sonra intihar hadisələrinə toxunaraq bunun da səbəbkarı olaraq interneti görür. Sitat belədir: “İnsanlar fərqli saytlara daxil olurlar. Feysbuk məsələsi, psixoloji durum, həyatın gərgin elementləri var. Bütün bunlar insanlara təsir edir”.

Bir neçə saat ara ilə bənzər fikri Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Aqiyə Naxçıvanlı da deyir. Xanım iddia edir ki, boşanmalara əsas səbəblərdən biri də sosial şəbəkələr, tanışlıq çatlarıdır: “Bir çox gənclərdən soruşursan ki, evlənməzdən öncə bir-birinizi haradan tanıdınız? Deyirlər ki, facebookda tanış olduq. Belə də şey olar? Belə evlilik necə olur ki?... Bu, düzgün deyil. Azərbaycan gənci ailə xeyir-duası, ağısaqqal məsləhəti ilə evlənsə, daha çox şey qazanmış olar”.

Dediym kimi, bütün bunları oxuyub özünü 19-cu əsrdə hiss etməyə nail olur müəllim və müəllimələr. Elə bilirsən bir yaxı meclisində düşmüşən, ətrafındakı yaşlı, ağbırək nənələr indiki gənclərin qeybətini edir. Arqumentsiz, əsaslandırmasız... sırf qeybət olsun deyər. Dünyəvi dövlətdə, özünü 21-ci əsr insanı adlandıran kim sosial şəbəkənin ziyanından danışa bilər axı? Necə deyirlər, axacaq qan damarda dayanmır zətən. Dağılası ailə üçün sosial şəbəkə zətən bəhanədir, o ailə Markın icadına qədər zətən dağılmış idi. Hansı sosial araşdırma sübut edib ki, keçmişdə ağbırəklərin hamamda görüb bəyəndikləri, evlərinə gəlin etdikləri qız indikilərdən daha xoşbəxtdir? Menzurka kimin əlindədir? Həmin məntiqə gənclər keçmişdə də bir-birini tam tanımadan evləndirdi, indi də. O zaman boşanmaların səbəbi nə?

Qosqoca komitələrin rəhbərləri bu bəsit sualın cavabını bilmirsə, biz deyək... Maddiyat, sosial problemlər, qayğılar... Bəli, ata-analarımız bizim çəkdiyimiz məişət qayğılarının heç biri ilə uğraşmayıb, xanımlar və cənablar. Müasir valideynlər uşaq dünyaya gətirəndən başqa, məktəb, institut mərhələsinə qədər o dünyanı görüb gəlirlər. Hansı qapını döyürsən, ağzını “pul” deyib açan əjdahasifət məmurular qabağına çıxır. Zülmə qazandıqın 5 manatı uşağına baxsınlar, oxutsunlar, normal münasibət göstərsinlər deyərsmən paylayırsan. Hökumətin gördüyü işi özün görürsən. Qayğıların da artır, yükün də, gərginliyin də. Gəl indi sən bu boyda yüklə ailəni də qoru, onun da qayğısına qal. Qarışqanın belinə filin yükünü yükləməyə bənzəyir bu. Qarışqa nə hərəkət edə bilər, nə də ölə... Eləcə yerində sürünür.

Damin başına çıxıb intihar edənlərə gəlincə, onlardan heç birini bu yola sosial şəbəkə vadar etməyib, lütfən gülünc olmayın. Elə təkə birinin hekayəsini burda xatırladım: Qadın imkanlı ailənin tək qızı idi, əri də atası evindən tez-tez pul gətirsən deyər bunu məcbur edirdim. Bir neçə illik mənəvi terrorun sonra qız bezir və “daha bu adamla yaşamaq istəmirəm” deyərək, özünü binadan atmağa çalışır. Hekayəni şəxsən bildiyim üçün bu qədər əminliklə yazıram. Qalanları da onun kimi - borcun, kreditin, dərdin əlində yesir qalanlar... Çat söhbəti yox, insanı çartıdan qayğılar deyirik biz buna.

Üstəgəl, bu cür müzakirələri absurda çatdırmanın səbəbi nədir, bilirsinizmi? Diqqəti əsas problemlərdən, ölkədəki qadın azadlığının pozulmasından, insan hüquqlarının divara dirənməsindən yayındırmaq. Küçələrimizi 60-65 yaşlı süpürgeçi qadınlar süpürür. Başlarının üstündə bir yekəqarın MİS işçisi onlara tapşırıq verərək həm də. Analarımız 80-90 manat təqaüdü əlində əsir-yesir qalır. Bilmir, nəvəsinə peçenyə alsın, yoxsa özünə təzyiqli dərmanı. Ali təhsilli qadınlar öz ixtisaslarına uyğun olmayan, gülməli məvacibli işlərdə sürünürlər.

Fikir verin ailələlərə, komediya filmi kimi, hamıda eyni. Bir oğlan, bir qız... Məktəblərdə siniflərə girin, oğlanlar oğlanlarla bir parta arxasında oturur. Siniflərdə rəsmən qız şagird qitliqdir. Hamısı da selektiv abort ucubətindən. Kim gəniz, böyük ailəsinin olmasını istəməz? Qızının bir bacısı, oğlunun bir qardaşı olsun, gələcəkdə bir-birinə həyan dursun arzusu hər bir valideynin arzusu deyilmi? Amma hansı pulla, hansı imkanlarla? Azərbaycanda gənc ailələrə baldız-qayın ümidinə qalır. Biri uşağına baxır, o biri hər dəfə bazarlığına kömək edir...

Siz də deyirsiniz gəlinlər qayğanaq bişirə bilmir, qızlar facebookda tanış olur. Bəli, gerçək dərldərimizin fonunda bütün bu dedikləriniz qəmgin bir meclisi güldürmək cəhdindən başqa bir şey deyil. Siz o gəlinlərin soyuducusunu doldurun, görün yumurtadan neçə növ yemək bişirirlər.

Nazir müavini: “Azərbaycan tam rəqəmsal televiziya yayımına keçməyə hazırdır”

“Azərbaycan rəqəmsal televiziya yayım standartına tam keçməyə hazırdır”. Bunu Trend-ə rabitə və yüksək texnologiyalar nazirinin müavini İltimas Məmmədov deyib. Onun sözlərinə görə, hazırda respublikanın 5-6 kəndi istisna olmaqla, demək olar, bütün yaşayış məntəqələri rəqəmsal televiziya signalı ilə əhatə olunub.

İ.Məmmədov qeyd edib ki, rəqəmsal TV signalının əhatə dairəsinin ölçülməsi üzrə aparılmış son monitorinqlər göstərdi ki, yalnız 5-6 kənd rəqəmsal TV ilə əhatə olunmayıb və bununla əlaqədar əlavə avadanlıq quraşdırılacaq.

“Analoq yayımın dayanması dərindən ümumi qərardır və fikrimizcə, ölkədə rəqəmsal yayım standartına tam keçid bu ilin sonunda baş verəcək” - nazir müavini əlavə edib.

İltimas Məmmədov

Brend geyim mağazalarında yalançı yaz endirimləri

Burada həətə 6-7 min manata da paltar satılır; Eyyub Hüseynov: "Azərbaycanda saxta mallar üçün ayrıca etiket satılan yerlər var..."

Havalər isindikə insanlar da qarderoblarındakı geyimləri yeniləmək istəyir. Geyim mağazalarının vitrinlərini bəzəyən bir-birindən gözəl yaz geyimlərini görənler, xüsusən də xanımlar bu mağazaların yanından etinasız keçə bilmir. Bir çox mağazaların vitrinlərini "Yeni yaz kolleksiyasına 25 faiz endirim", "Yeni yaz kolleksiyasından 100 manatlıq alış veriş edənə 50 manatlıq hədiyyə" və sairə kimi cəlbedici reklamlar bəzəyirdi.

Biz də vitrinlərini bu cür reklamların bəzədiyi bir neçə geyim mağazasına baş çəkib qiymətlərlə maraqlandıq. İlk olaraq yolumuzu "Nərimanov" metro stansiyası yaxınlığındakı geyim mağazalarından saldıq. Burada qiymətlər sözün əsl mənasında əl yandırır. Bir eteyin qiyməti 70 manatdan, donun qiyməti 95 manatdan, penceklər 80 manatdan, çantalar 50 manatdan, ayaqqabılar 80 manatdan başlayırdı. Təbii ki, bu qiymətlər kimilərinə görə bəhə olmasa belə, orta gəlirli bir ailənin büdcəsinə uyğun qiymətlər deyil. Saticıdan qiymətlərin niyə belə bəhə olduğunu soruşduqda o bunun yeni kolleksiya, brend mal olduğunu deyirdi. Ancaq brend mal olduğunu təsdiqləyəcək bir sertifikat və

ya hansısa sənəd tələb etdikdə bunu göstərə bilmədiklər və brendin adını yalnız paltarın üzərində olan etikətdən göstərərək özələrinə haqq qazandırtdılar. Mağazaya girən alıcıların əksəriyyəti də qiymətləri görüb geri qayıdırdılar.

Paytaxtda bu qiymətlərdən də bəhə satılan geyim mağazaları var. "Gucci", "Lacoste" kimi brendlərin həm qadınlar, həm də kişilər üçün göz oxşayan yeni yaz kolleksiyaları insanın diqqətini çəkməyə bilmir. Bu brendlərin geyimlər keyfiyyətli olsa da, həddən artıq bahadır. Mağazalarda bu brendlərin geyimlərinin ən ucuzu 300 manata satılır. Burada həətə 6-7 min manata paltar da almaq olar.

Baş çəkdiyimiz digər mağazalarda da qiymətlər

demək olar ki, eyni idi. Bəzi mağazaların isə vitrinlərini endirimlərlə bağlı reklamlar bəzəyə də, içəri daxil olduqda o endirimlərin yaz geyimlərinə aid olmadığını görür-

dük. Bəzi mağazalar isə keçən ilin yaz dəbini də bu ilin yaz dəbinin arasına qatararaq satırdı.

Qiyməti "Ceyran belinə" qaldırılan yalnız qadın və kişi

geyimləri deyil, eyni zamanda uşaqlar üçün olan yaz paltarları da olduqca bəhə idi. "Mothercare" mağazalarının qiyməti 25 manatdan, "Panda Kids"də isə uşaq geyimləri 30 manatdan başlayırdı. Ümumilikdə isə uşaqlar üçün yumşaq oyuncaqların qiyməti 20 manatdan 60 manat arasında dəyişirdi.

Maraqlıdır, istehlakçılar bu cür bahalı geyimləri alarkən onun orijinallığını necə müəyyən edə bilərlər?

□ Günel MANAFLI
Fotolar müəllifindir

Qocalar evində 71 yaşlı kişinin boğazını kəsdilər - televizora baxmağa görə

Türkiyədəki qocalar evlərindən birində qətl törədilib. Lent.az-ın "Doğan" xəbər agentliyinə istinadən məlumatına görə, Kastamonunun Tosya rayonundakı qocalar evində dünən səhər saatlarında 80 yaşlı Sabri Beşli ilə 71 yaşlı İsmayıl Gökmən arasında insident baş verib. Səhər yeməyindən sonra ahıllar arasında televizor kanalını dəyişdirməklə bağlı narazılıq yaranıb. Narazılıq daha sonra dava-dalaşa çevrilib. Lakin təhlükəsizlik əməkdaşları onları ayıraq öz otaqlarına yerləşdiriblər.

Lakin 80 yaşlı S.Beşlinin hirsli soyumayıb və bıçaq götürərək İ.Gökmənin otağına gəlib. İ.Gökmən qapını açan kimi 80 yaşlı kişi bıçaqla ona hücum edib və bıçaqla yoldaşının boğazını kəsib. İ.Gökmən xəstəxanaya aparılısa da, artıq gec olub. S.Beşli polis tərəfindən saxlanılıb.

Kişilər!!! Axırmıca şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meylin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızıltı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən əyilməsi (Peyroni xəstəliyi)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda iken və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalxması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmansız müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)
Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com
doktor Vaiz Səmədov.

Elan

Amerika və Kanadada təhsil və səyahət üçün bizə müraciət edə bilərsiniz.
e-mail: travelaz2016@gmail.com
whatsapp: +1 845 300 7030
Tel: +99451 635 2408

Montində, Nərimanov Məhkəməsinin həyətində 2 maşınlaq daş qaraj satılır.

Obyekt kimi də istifadə etmək olar. Pulftla idarə olunan jalüz qapıları var. Tavanı lambrin, döşəməsi tametdir. Ayrılda da istifadəyə yararır. Sahibindən satılır, qiyməti bazar qiymətindən ucuz. Sənədi var.

Əlaqə nömrəsi (050) 264 49 99

Son günlər internetdə "həyata dair" məlumatların içəri-sində daha çox diqqətimə cəlb edən plastik cərrahiyyə əməliyyatına müraciət edib, həyatı qaranlıqlarla bağlı idi. Məlum, 21-ci əsr insanı üz-gözü, bədəninin ayrı-ayrı orqanları üzərində "oynamağı" sevir. Filankəsinki kimi olsun, daha gözəl olsun, cavan görünüm, qırıqlarımın sayı azalsın və sair. Bəs bu istəklərin hamısı uğurla nəticələnirmi?

Dünya və Azərbaycan bu məlumatlarla doludur. O hekayələri və nəticələrini sizlər üçün hazırladıq. Öncə sıralılardan başlayaq...

Gözəl olmaq istədi, kişiye oxşadı, burnunu itirdi və...

Londonun 28 yaşlı sakini Kandays Armstrong adlı bir xanım gözəl bədən və əzələ sahibi olmaq istəyib. Bunun üçün o, sterooid (kortizon tərkibli) dopinqləri qəbul etməyə başlayıb. Artıq o, Arnold Şvartsnegger kimi əzələlərə sahibdir. Kişilər kimi bədəni tükənib, süd vəziləri yox olub. Hətta cinsiyyət üzvündə də müəyyən deformasiyalar yaranıb. Dopinq buraxsa da o, artıq əvvəlki qadın gözəlliyinə qovuşa bilmir.

Gəlincik Kenə bənzəmək üçün plastik əməliyyatlara 430 min dollar pul xərcləyən Rodriqo Alves adlı braziliyalının sağlamlığı üçün ciddi təhlükə yaranıb. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, hazırda R.Alvesdə nekroz (dərin ölməsi) xəstəliyinin əlamətləri özünü göstərir. Bu isə kişinin plastik əməliyyat etdirdiyi burnunu itirməsi ilə nəticələnə bilər. 32 yaşlı britaniyalı 2004-cü ildən etibarən 42 plastik əməliyyat keçirib. Son əməliyyatını isə 2016-cı ilin fevralında keçirib ki, ondan bir müddət sonra da xəstəxanaya düşüb. Buna səbəb burnunda yaranan problem olub. Hazırda kişi çətinliklə nəfəs alır. Alvesin vəziyyətini yaxşılaşdırmaq üçün britaniyalı həkimlər nə edəcəyi sual altındadır.

Azərbaycanda isə 18 yaşlı tələbə də belə bir əməliyyatın qurbanı oldu. Burnundan plastik əməliyyat olmaq istəyən Mürşəlova Leyla Namiq qızı əməliyyat zamanı dünyasını dəyişib.

Qəzzafinin uğursuz əməliyyatı

2001-ci ildə Liviya prezidenti Müəmmər Qəzzafinin üzündə plastik cərrahiyyə əməliyyatının keçirilməsində iştirak etmiş braziliyalı cərrah Liasyar Ribeyro bu barədə danışdı. Liasyar Ribeyro bildirdi ki, Müəmmər Qəzzafinin məxfi bunkerinə 1995-ci ildə dəvət olunub. Qəzzafi cərraha deyib ki, 25 ildir hakimiyyətdədir və gənc insanların bir qoca tərəfindən idarə olunduqlarını düşüncələrini istəmir. Liasyar Ribeyro Müəmmər Qəzzafinin qamından piy götürüb və üzündəki qırıqları bu piyin köməyi ilə düzəldib. Onun başına parik də yerləşdirilib. Cərrahiyyə əməliyyatı 4 saat çəkib.

Cərrahiyyə əməliyyat zamanı Qəzzafi 53 yaşında olsa da, 10 il daha yaşlı görünürmüş. Liasyar Ribeyro Liviya prezidentinin diqqətinə çatdırıb ki, plastik əməliyyatın effekti 5 il olur, sonra yenə əməliyyat tələb olunur. Liviya lideri isə onu yenidən Tripoliyə dəvət edəcəklərini söyləyib. Liasyar Ribeyro növbəti dəfə Tri-

Plastik əməliyyatın fəsadlarını yaşayanların ilginclik hekayəti

Gözəllik istəyi insanı necə qurbana çevirir?

poliye 2000-ci ildə dəvət olunub. **Hər 77 qadından biri bıçaq altına uzanır və... bir-birinə bənzəyir**

Cənubi Koreyada gözəl görünmək istəyən qadınlar artıq gözəllik salonlarına deyil, bircə plastik cərrahların yanına üz tuturlar. Cavan və daha gözəl görünmək üçün plastik əməliyyat etdirib özünü tanınamaz hala salan insanların sayı isə günü-gündən artmaqdadır.

Məhz bu səbəbdən də Cənubi Koreyada ən çox yayılan peşələr sırasında ilbəlilən gəlirli peşəyə çevrilən plastik cərrahiyyə ön sırada yer alır. Qadınlara fərqli görünüşü təmin edən həkimlər isə milyonlarla dollar qazanır.

Qeyd edək ki, Beynəlxalq Plastik Cərrahlar Birliyi tərəfindən aparılan araşdırma zamanı məlum olub ki, Cənubi Koreyada hər 77 nəfərdən biri cərrah bıçağı altına uzanıb xarici görkəmini dəyişir. Amma bu əməliyyatların heç də hamısı uğurlu alınmır. Koreyalı qadınlar bir-birinə oxşamamaq üçün "bıçaq altına" yatsalar da, sonuc çox vaxt bərhad olur. Nəticədə yenə də bir-birinə oxşayan, amma süni qadınlar meydana gəlir.

Ayaqlarını kiçiltmək istədi... az qala şikəst olacaqdı

"Axmaqlığının cəzasını çəkdim. Başıma gələnləri bilsəydim, təbii ki, əməliyyat olunmazdım.

Daha gözəl görünmək istədim, amma ölümdən zorla qurtuldum". 27 yaşlı braziliyalı supermodel Andressa Urax baldırlarının ölçülərini artırmaq üçün plastik cərrahiyyə əməliyyatına məruz qaldıqdan sonra onun orqanizmində zəhərlənmə, sepsis başlamışdı. Braziliyada ən gözəl baldırlı xanımı müəyyənləşdirmək üçün keçirilən "Miss Bum-Bum 2014" müsabiqəsində qalib gələndən sonra A.Urax "daha gözəl" görünmək istəyib və San-Paulu şəhərindəki klinikalardan birinə üz tutub. Onun baldırlarına hidrogel vurulub, ölçülər böyüdü. Amma əməliyyatdan 5 gün sonra Andressa Urax özünü pis hiss edib. 10 gün sonra isə onun baldırları şişib, qaralmağa başlayıb.

Yenidən hospitala aparılan A.Uraxı müayinə edən həkimlərin dediklərinə görə, qadının baldırlarına ikiqat dozada PMMA adlı toksik hidrogel vurulub. Belə inyeksiyalardan Braziliyada ötən il 6 qadın ölmüşdü. Hospitalda yenidən əməliyyat olunan, sonra koma vəziyyətinə düşdüğü üçün intensiv terapiya bölməsinə köçürülən və süni tənəffüs aparılan qoşulan A.Urax ölümdən dönmüşdü. Andressa Uraxın durumu indiki nisbətən normaldır.

"Tanrı məni axmaqlığıma görə cəzaladı. Daha incə belə malik olmaq üçün əvvəlcə iki qabırğamı kəsdirib çıxardım. Sonra pəncələrimin enini azaltmaq üçün ayaqlarımdakı çəçələ barmaqlarımı kəsdirdim. Axırda da baldırlarıma hidrogel vurdurdum. İndi anlayıram ki, bunların heç birinə ehtiyac yox idi" - A.Urax deyib. Statistika görə, hər il milyonlarla insan sifət cizgilərini gözəlləşdirmək üçün plastik cərrahiyyəyə müraciət edir. Əməliyyat prosedurunun müxtəlifliyinə baxmayaraq, hazırlıq 3 mərhələdən ibarətdir. Birincisi, özünü əməliyyata psixoloji olaraq hazırlamaqdır. İkincisi, səhhətini əməliyyata əlverişli olub-olmadığını müəyyənləşdirmək üçün laboratoriya analizlərinin və rentgen araşdırmalarının aparılmasıdır. Üçüncü mərhələ peşəkar plastik cərrahın istədiyi əməliyyatı edə biləcəyi və ya bilməyəcəyi barədə qərar verməsidir ki, bu da çox mühüm mərhələdir. Hind kinematografiyasının ulduzu, tanınmış aktrisa Aarti Aqarval plastik cərrahiyyə əməliyyatından sonra keçinib. Olay ABŞ-ın Nyu-Cersi ştatında, Atlantik-Siti şəhərində yaşanıb. Əslən tamil olan 31 yaşlı Aarti Aqarvalın çəkildiyi son film "Ranam 2" idi. 4 ildən bəri astma xəstəliyindən əziyyət çəkən Aarti Aqarval Atlantik-Siti şəhərindəki hospitalardan birində lipoksasiya əməliyyatına məruz qalmışdı. Fəqət, əməliyyatdan sonra onun vəziyyəti pisləmiş, tənəffüs yollarında problemlər yaranmışdı. Nyu-Cersi ştatında doğulan və böyüyən A.Aqarval

aktrisa karyerasına 16 yaşında, "Paqalpan" filmində aldığı rolla başlamışdı. Daha sonra "Bollivud"a yollanan A.Aqarval 2001-ci ildə "Nuvu Naaku Nac-hav" filmində baş rolda oynamışdı. Onlarla filmə çəkilmiş Aqarvalın karyerasında eniş 2007-ci ildə başlamışdı. Həmin il ABŞ-da mühəndisə əra getmiş aktrisa 2 il sonra boşanmışdı. "Aarti Hindistanda indiyədək bir çox aktrisanın yaşadığı taleyi təkrarlayıb. Karyeralarında çətinliklər başlayan kimi belə aktrisalar depressiyaya düşür, kökəllirlər" - hind rejissorlar deyiblər. Aarti Aqarval 2005-ci ildə Hindistanın Heydərabad şəhərindəki evində intihar etmək istəmişdi. Onun bacısı, aktrisa Aditi Aqarval jurnalistə hücum edərək döyüdü üçün həbs olunmuşdu. 2008-2015-ci illərdə cəmi 4 filmə

daha təkrar etməyəcək, bunu yalnız üz dərisinə nəzarəti bərpa etmək üçün edib. Görünür, aktrisa vədinə əməl etməyib.

Amerikanın məşhur aparıcısı Coan Rivers isə 739 plastik əməliyyat etdirdiyini deyib. "Bu, 9-10 dəfə qəhvə alandan sonra birini havayı qazanmaq kimi bir şeydir. Beləliklə, asılılıq yaradır", - deyər Amerika teleaparıcısı özü etiraf etmişdi. "Süni siması" belə onu reytingli verilişlər aparmaqdan çəkindirmir. Təməşçilər onun iti zəkasına heyran olsalar da, Coan özü öz üzünə belə gülməməkdən çəkinir. Onun "İstərdim ki, əkiz bacım olsun və indi ona baxıb özümün əməliyyatsız necə görünəcəyimi görüm" dediyi hələ də dillərdə dastandır.

Azərbaycanda isə ilk dəfə uğursuz plastik əməliyyatın qur-

çəkildiyindən depressiyaya qapılan Aarti Aqarval kökəldiyindən izafi çəkiddən qurtulmaq üçün lipoksasiya əməliyyatını çıxış yolu saymışdı.

Burnunu əməliyyat etdirdi, gözü kor oldu

Əzrumda yerləşən Atatürk Universiteti Tibb Fakültəsi Araşdırma Xəstəxanasında plastik burun qırığı əməliyyatı zamanı xəstə görmə qabiliyyətini itirib. 18 yaşlı Furqan Karanın keçirdiyi əməliyyat zamanı sol gözüünün arxasında yığılan qanın optik sinirlərə etdiyi təzyiç nəticəsində görmə qısqası zədələnib. Xəstənin ailəsi artıq hadisə ilə bağlı məhkəməyə müraciət edib. Xəstəxana rəhbərliyi mövzu ilə bağlı şərh verməyə də, həkimlər əməliyyatlarda bəzən bu cür fəsadların meydana gəldiyini deyiblər.

Qurban deyib keçməyin. Onların arasında məşhurlar da az deyil. 2014-cü ilin Kann Festivalı Nikol Kidman üçün bir dəhşətə çevrildi. Aktrisanın baş rolu ifa etdiyi "Şahzadə Monako" filminin təqdimatından sonra şərhlərdə "Onun üzü sanki daşdır. O, deyəsən yenə botoks etdirib" yazılmağa başlandı. Kidman qırmızı xalya üzünü şişmiş, son dərəcə hamar olan alnı ilə çıxaraq onların fərzilərini bir daha təsdiq etdi. Qeyd edək ki, Kidman artıq bir neçə dəfə iynələr vastəsilə gözəlləşib. 2013-cü ilin fevralında o etiraf etdi ki, botoks etdirib və bu təcrübəni bir

banı mərhum müğənni Nəzakət Məmmədova olub. Sovet dövründə Soçi şəhərində plastik əməliyyatlarla lisenziyasız məşğul olan Anatoli Karol adlı həkimə müraciət edən sənətçi boyundakı qırıqlardan azad olmaq istəyir. Lakin əməliyyat zamanı həkim-dermatoloqun səhvi-biçağın boğazdakı şah damara dəyməsi müğənninin ölümünə səbəb olub. Nəzakət Məmmədova qanaxmadan dünyasını dəyişir. Əslən erməni olan həkim Karol isə törətdiyi əmələ görə Krasnodar məhkəməsi tərəfindən 5 il azadlıqdan məhrum edilir.

Müğənni Reyhan Müslümovə da bu sırada xüsusi yer tutur. Artıq çəkiddən əziyyət çəkən müğənni plastik əməliyyat etdirdi də, elə masada dünyasını dəyişmişdi. Şəkər xəstəsi olduğundan bir çox həkimlər əməliyyat aparmaqdan imtina edirdilər. 2002-ci-ci ilin mart ayında Bakıdakı 5 saylı xəstəxanada lipoksasiya əməliyyatı keçirən sənətinin şəkəri yüksəlir, o komağa düşüb və həyatını itirib. Cərrah Məhəmməd Xəlilov isə törətdiyi əmələ görə bir neçə il işindən uzaqlaşdırılıb.

Sonda. Gözəllik qurban tələb edir deyib, qurban olmağa tələsmək lazım deyil. Araşdırmaq, yoxlamaq və işi absurda çatdırmamaq. Və üstəgəl, heç bir hamar dəri, mükəmməl burun insan həyatı qədər önəmli deyil və ola bilməz.

MÜSAVAT

Son səhifə

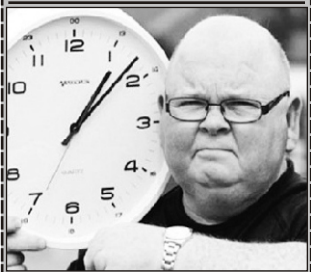
N 82 (6403) 18 aprel 2016

Xəsis şahzadə - 12 ildir eyni ayaqqabını geyinir

Kembric şahzadəsi Keyt Middletinun son görüntüləri internetdə geniş yayılıb. Qənaətcil olduğu bilinən şahzadənin 12 ildir eyni çəkmələri geyinməsi insanları şoka salıb. Şahzadə Vilyamla birlikdə Hindistan və Bhutanı əhatə edən bir səfərə çıxan 34 yaşlı Keytin 12 ildir ayıqından çıxarmadığı ayaqqabılarını jurnalistlər fərq edib və onu çəkib yayıblar.

Yerli media yazıb ki, Keytin əynindəki bu ayaqqabını 2014-cü ildə də çəkiblər. Amma gənc qadın onlarla ilk dəfə 2004-cü ildə, hələ evlənməzdən əvvəl görüntülənmişdi. Ondən bir il sonra, 2005-ci ildə də başqa bir tədbirdə cins şalvarı və bu çəkmələri ilə mediaya poz vermişdi.

Hər yerə gecikən adam... həkimə müraciət etdi

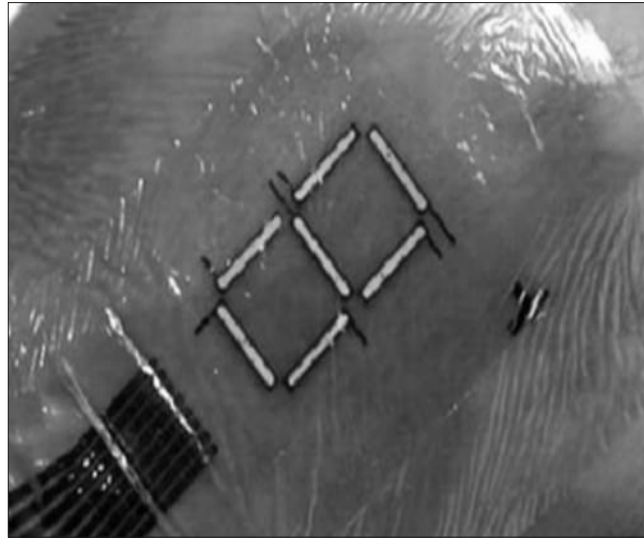
Sotlandiya sakini Cim Danbar bütün görüşlərinə gecikir. 57 yaşlı Cim məhz bu səbəbdən dəfələrlə iş yerini itirib. Çarəsiz adam heç kimin ona inamdadığını bildirib. Bu, onun tənbəl olması ilə əlaqədar deyil, çünki o, dünyada çox az rastlanan diqqətsizlik və hiperaktiv pozğunluğu adlanan bir xəstəliyə tutulub.

Onun sözlərinə görə, xəstəliyinin müalicəsi üçün həkimlər tərəfindən təyin olunmuş müayinəyə belə 20 dəqiqə gecikib: "İnsanlar mənə inanmırlar. Amma mən gecikməmək üçün əlimdən gələni edirəm. Hətta bir dəfə kinoteatra gecikməmək üçün səhər tezdən 08:15-də oyanmışdım. Ancaq yenə 20 dəqiqə gecikmişdim".

Bu cihaz bədəndəki oksigenin səviyyəsini ölçür

Yapon alimləri dəriyə yapışdıraraq bədəndəki oksigen səviyyəsini ölçə bilən çox incə bir cihaz yaradıblar. Tokio Universitetinin araşdırmaçıları könüllülər üzərində təcrübədən keçirilən və uğur qazanılan cihazın xüsusən əməliyyat zamanı, eləcə də ondan sonra bəzi orqanlardakı oksigen səviyyəsini ölçmək üçün istifadə olunacağını deyib.

Cihaz qırmızı, mavi və yaşıl rənglərdə alarm verən mikro-elektronik hissələrdən ibarətdir. Araşdırmaçılar gələcəkdə cihaza rəng yerinə rəqəm və xəbərdarlıq özəlliyinin də əlavə olunacağını bildirdi. Layihəyə rəhbərlik edən To-

muyuki Yokota bildirib ki, hazırladıqları cihaz barmağa yapışdırılan zaman qandakı oksigen konsentrasiyasını ölçür. Cihaz onu tənəfəsə gətirən insana narahatçılıq

vermir. Ondən daha sonra əməliyyat zamanı və əməliyyatdan sonra hansısa orqandakı oksigen səviyyəsini ölçmək üçün də istifadə edəcəklər.

Makiyaj sonsuzluğa səbəb olur

Mütəxəssislər makiyaj edən qadınlara xəbərdarlıq ediblər. Onların fikrincə, baxımlı qadınların vazkeçilməzi olan kosmetik vasitələr hormonlarda balans pozulmasına səbəb olur. Tərkibində bir çox kimyəvi maddələr olan kosmetik məhsullar qadın sağlamlığına zərərli olduğu kimi, sonsuzluğa da səbəb ola bilər. Araşdırmalar göstərir ki, hər gün makiyaj edən bir qadının orqanizmi təqribən 500 kimyəvi maddəyə məruz qalır. Tez yaşlanmağa səbəb olan bu maddələr həmçinin, allergiyaya, hormon pozğunluğuna, doğuş problemlərinə və hətta xərçəngə belə səbəb ola bilər.

Kosmetik məhsulların mişdi. Təbii ki, bunda kosmetik vasitələrin satışından milyonlarla dollar gəlir əldə edən iri şirkətlərin əlinin ol-

duğu inkar edilə bilməz. Amma son illər azad təşkilatların apardıqları araşdırmalar göstərdi ki, həqiqətən də kosmetik məhsulların tərkibinə vurulan kimyəvi maddələr sonsuzluğa səbəb olur.

Alimlər bildirirlər ki, erkən yaşlarda makiyaj etməyə başlayan qadınların vəziyyəti daha təhlükəlidir. Çünki onların kimyəvi maddələrə dözümlülüyü daha azdır və bu maddələr onların bədənlərində qalıcı xəsərlərə yol açmağa bilər. 14-19 yaşındakı gənc qızlar makiyaj etməkdən çəkinməlidirlər. Çünki bu, gələcəkdə döş və dəri xərçənginə tutulma riskini yüksəldə bilər.

Şotlandiyada aparılan başqa bir araşdırma isə hamiləlik dövründə makiyaj edən qadınların həm körpələrini, həm də özlərini təhlükəyə atdıqlarını göstərib. Xüsusilə, hamiləliyin ilk üç ayında edilən makiyaj körpənin həyatını risk altında qoyur. Siçanlar üzərində aparılan araşdırma göstərib ki, kosmetik məhsulların tərkibindəki kimyəvi maddələr ana bətnində olan qız uşağının hormonlarının balansının pozulmasına səbəb olur.

QOÇ - Ötən üç günü müəyyən gərginliklə başa vursanız da, bu gündən etibarən vəziyyət xeyli dəyişəcək. Odur ki, nəticənin uğurlu olacağını nəzərə alıb təmkin göstərib fəal olun.

Qoroskop (18 aprel) **Səbuhi Rəhimli**

BUGA - Bu qədər dözmüsünüz, bir az da səbir edin. Nəzərə alın ki, bu gözəl gün sizə böyük sürprizlər vəd edir. Amma ulduzlar daha çox fəaliyyətlə məşğul olmağınızı məsləhət görür.

ƏKİZLƏR - Ulduzların düzümü əsəbi situasiyalardan uzaq olmağınızı, əvəzində aktivliyi artırmağınızı tövsiyə edir. Axşama yaxın maddi durumunuz yaxşılaşmalıdır. Gərginliyə həvəs göstərməyin.

XƏRÇƏNG - Yeni tanışlarınız sayəsində bəzi problemləriniz həll oluna bilər. Sadəcə olaraq, bu işdə prosesləri lazımı istiqamətə özünüz yönəltməlisiniz. Ötən səhvlərinizi təkrarlamayın.

ŞİR - Bu təqvim sizin üçün əlamətdar olacaq. Ən azı maraqlı və sevindirici xəbərlər eşidəcəksiniz. Qonşu və qohumlarla mülayim davranın. Sevgi münasibətlərində də uğurlarınız gözlənilir.

QIZ - Əgər səhhətiniz gümrədirsə, ixtiyarınızda olan bu gündə probleminiz olmayacaq. Yeni və böyük işlərə başlamaq üçün əlinizə fürsət düşəcək. Evinizə qonaq gələcəyi gözlənilir.

TƏRƏZİ - Yaxşı olar ki, bu ərəfəni dini ayınlara həsr edəsiniz. Əgər vaxtınızın çoxunu İlahiyə dualar etməklə başa vursanız, bunun savabı daha çox olacaq. Sevindirici hadisələr də gözlənilir.

ƏQRƏB - Səməralı vaxt yaşayacağınız ehtimal olunur. Xüsusən də sevgi münasibətlərində xoş duyğulara sahib olacaqsınız. Sizə kömək etmək istəyənlərə qarşı şübhələrinizi aradan qaldırın.

OXATAN - Maddi firavanlığa qovuşmaq haqqında düşünməkdənsə, iş prinsipində aktivliyinizi artırın. Saat 15-17 arası maraqlı hadisələrin şahidi olacaqsınız. Ailə üzvlərinizə qayğı göstərin.

OĞLAQ - Zəhmətinizə qiymət verilmirsə, əbəs yerə enerji itirməyə dəyməz. Ulduzlar özünü yer tapa bilmədiyinizdən xəbər verir. Yaxşı olar ki, fəaliyyəti istirahətlə kompensasiya edəsiniz.

SUTÖKƏN - Yeni əlaqələrdə kifayət qədər uğurlara nail olmaq üçün bir neçə şans qazanacaqsınız. Bu səbəbdən ünsiyyətdə olduğunuz adamlarla münasibətlərinizi dərinləşdirməyə çalışmalısınız.

BALIQLAR - Hər mənada xoş ərəfədir. Keçmişin ağrı-acısını da xatırlamasanız, daha füsunkar olar. Günüün ikinci yarısında təzə xəbərlərin, sevindirici hadisələrin şahidi və iştirakçısı olacaqsınız.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Bu adam ancaq velosiped oğurlayır

Dünyanın ən qərribə oğurluğu İngiltərənin Lankəşir qraflığının Mançester bölgəsində baş verib. Roçdeyl şəhərindəki məhəllələrdən birində reydlər keçirilərkən polis oğurlanmış 146 velosipedlə qarşılaşıb. Velosipedlər evlərdən birinin arxasındakı həyətdə olub. Velosipedlərlə yanaşı, orada elektrik alətləri və golf üçün alətlər var. Polis bu velosipedlərin nə zaman, harada oğurlandığını və kimlərlə məxsus olduğunu araşdırmağa çalışır. Polis çavuşu Endi Fernin dediyinə görə, velosipedlərin sahiblərini müəyyənləşdirən kimi oğurlanmış əşyaları yiyələrinə qaytaracaqlar.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYYAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

"Yeni MÜSAVAT"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "E-Q" mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisənziya N: B 114
SAYI: 4.750